

Wensen en behoeften van eigenaarbewoners op het gebied van energiebesparende maatregelen

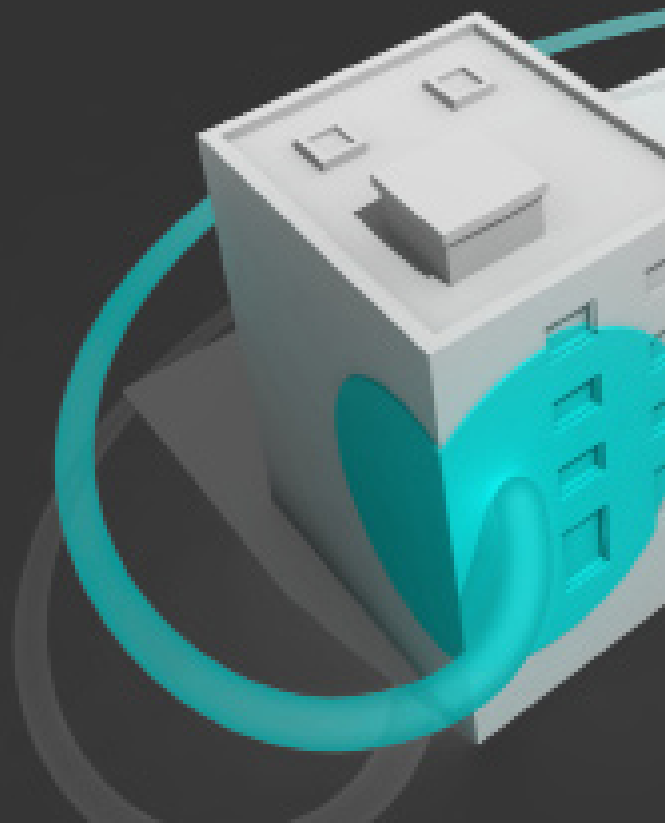
—

Een kwantitatieve verkenning in de provincie Utrecht

—

Tangram Advies & Onderzoek
Bas de Kleijn, Willem van Leerdam
16 juni 2011

In opdracht van SEV (Stuurgroep Experimenten
Volkshuisvesting) Jasper van den Munckhof
Op initiatief van Energie Netwerk, Hans Burghouts
Met medewerking van Provincie Utrecht, Hans Rijnten

Tangram Advies & Onderzoek
Bas de Kleijn
Willem van Leerdam

16 juni 2011

In opdracht van:
SEV (Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting)
Jasper van den Munckhof

Op initiatief van:
Energie Netwerk
Hans Burghouts

Met medewerking van:
Provincie Utrecht
Hans Rijnten

Inhoud

- 1. Samenvatting** 1
  - 2. Conclusies en aanbevelingen** 5
  - 3. Resultaten** 7
    - 3.1 Inleiding 7
    - 3.2 Aanwezige energiebesparende maatregelen 8
    - 3.3 Verder verduurzamen van de woning 12
    - 3.4 Meest populaire energiebesparende maatregelen 14
    - 3.5 Belemmeringen bij verduurzamen 15
    - 3.6 Voorkeur voor stimuleringsmaatregelen 17
    - 3.7 Energiebesparende maatregelen: alles in één keer of stap voor stap? 21
    - 3.8 Energiebesparende maatregelen een rendabele investering? 21
  - 4. Onderzoekverantwoording** 24
-
- ## Bijlagen
- 25
1. Vragenlijst 26
  2. Resultaten 33
  3. Antwoorden op open vragen 42

1. Samenvatting

In opdracht van de SEV heeft Tangram Advies & Onderzoek een onderzoek uitgevoerd naar de wensen en behoeften van eigenaarsbewoners met betrekking tot energiebesparende maatregelen. Tevens is onderzocht welke belemmeringen men ervaart en of er behoefte bestaat aan ondersteuning vanuit de gemeente.

Het veldwerk voor dit onderzoek heeft plaatsgevonden in mei 2011 en is uitgevoerd volgende de mixed mode methode: een combinatie van online en telefonisch onderzoek. Het aanvullend telefonisch onderzoek is ingezet om ook groepen te bereiken die minder makkelijk online te benaderen zijn zoals ouderen. Aan het onderzoek hebben in totaal 514 personen meegedaan. De respons is representatief naar leeftijd en geslacht.

De 514 deelnemers aan dit onderzoek zijn allemaal huiseigenaren in de provincie Utrecht die niet deelnemen aan een vereniging van eigenaren (hierna te noemen: huiseigenaren). Deze personen wonen vrijwel allemaal in een tussenwoning, hoekwoning, 2-onder-1-kap of vrijstaande woning. Beneden- of bovenwoningen of flats vallen over het algemeen onder een vereniging van eigenaren en eigenaren van deze woningen komen daarom nauwelijks voor in dit onderzoek.

> **Nog veel ruimte voor (het stimuleren van) energiebesparende maatregelen**

In de provincie Utrecht lijkt zeker een markt te bestaan voor een grootschalig energiebesparingprogramma.

Meer dan de helft (54%) van de huiseigenaren denkt namelijk wel eens na over het (verder) verduurzamen van de woning en 57% typeert de eigen woning nog niet als (redelijk tot zeer) duurzaam.

De doelgroep voor een groot grootschalig energiebesparingprogramma is echter gedifferentieerd. Leeftijd, opleidingsniveau en de algemene attitude met betrekking tot energiebesparing, zijn allen van invloed op de wens om de eigen woning duurzamer te willen maken. Zo denken hoger opgeleiden vaker na over het verduurzamen van de woning dan lager opgeleiden (60% vs. 36%) en *energie-actieven* vaker dan *energie-onverschilligen* (61% vs. 43%).

Naast de attitude van de eigenaren is het type woning van belang. Zo zijn er grote verschillen in duurzaamheid tussen woningen van voor en na 1960. Woningen van na 1993 zijn weer een stuk duurzamer dan de generatie daarvoor. De meeste oudere woningen zijn nog niet voorzien van muur- en vloerisolatie. Systemen die energie opwekken zijn nog een uitzondering (8%) en zien we eigenlijk alleen bij nieuwe woningen. Dubbelglas is de meest algemene energiebesparende maatregel. 86% van de woningen is geheel voorzien van dubbelglas en 12% gedeeltelijk.

Van alle huiseigenaren zonder zonnepanelen, zou de helft (51%) als eerste energiebesparende maatregel zonnepanelen overwegen. Na zonnepanelen zijn een HR-ketel en dakisolatie de meeste genoemde eerste keuze.

> **Verschillende groepen hebben verschillende redenen om te verduurzamen**

Mensen willen om meerdere redenen hun huis duurzamer maken. De belangrijkste reden is echter voor iedereen hetzelfde: besparen op energie-uitgaven.

Maar er zijn meerdere overwegingen die een rol spelen zoals het verhogen van het wooncomfort en milieuvriendelijk willen leven. Milieuvriendelijk willen leven is met name voor 60-plussers een belangrijke reden om te verduurzamen. Bij jongere huiseigenaren en mensen nog nooit hebben nagedacht over verduurzamen is het vergroten van de verkoopwaarde van de woning juist een belangrijke motivator. Bij lager opgeleiden speelt minder risico lopen bij stijgende energieprijzen juist een grote rol.

De wetenschap dat huiseigenaren hun 'eigen' specifieke motivatie hebben, biedt mogelijkheden om de communicatie rondom een energiebesparingprogramma daar op af te stemmen en daardoor zo goed mogelijk aan te sluiten bij de (intrinsieke) motivatie van mensen.

> **Eigenaren ervaren vooral belemmeringen van financiële aard**

69% van de eigenaren heeft in de huidige woning op eigen initiatief een of meerdere energiebesparende maatregelen aangebracht en zoals gezegd denkt 54% van de huiseigenaren wel eens na over het verder verduurzamen van de woning.

Een groot aantal huiseigenaren (76%) ziet echter problemen of belemmeringen als zij over energiebesparende maatregelen nadenken. In de meeste gevallen zijn die van financiële aard (52%) maar ook gebrek aan informatie (20%) en problemen van praktische aard (niet weten hoe en met wie) (13%) spelen een rol. Huiseigenaren tot 45 jaar zien vaker dan gemiddeld belemmeringen

Een belangrijk opstakel is tenslotte dat 59% van alle huiseigenaren het belangrijk vindt dat energiebesparende investeringen zich terugverdienen bij de verkoop van de woning. Maar dat tegelijkertijd slechts 24% denkt dat dergelijke investering zich grotendeels terugverdienen.

> **Gemeente lijkt geschikte instantie om particulieren te stimuleren**

Gezien de wens om te verduurzamen en de problemen en belemmeringen die een groot deel van de doelgroep ziet, concluderen we dat er onder huiseigenaren een, op zijn minst latente behoefte bestaat aan een betrouwbare partner die ondersteuning biedt op het financiële en praktische vlak.

De meerderheid (75%) van de eigenaren denkt dat de gemeente de juiste instantie is om het voortouw te nemen bij het duurzamer maken van particuliere woningen. Een kwart is daar zeker van en 50% zegt dat de gemeente misschien wel de juiste instantie is. Belangrijkste overweging daarbij voor het kiezen voor de gemeente is dat het een onafhankelijke partij is zonder winstoogmerk. De gemeente kan in die rol informatie verzamelen, adviseren, groot inkopen, financiering/subsidie regelen etc.

Bij het maken van keuzes omtrent energiebesparende maatregelen en het vinden van een goede aannemer of financiering zou men het liefst een persoonlijke bekende volgen die e.e.a. al met succes heeft gedaan. Als het gaat om vertrouwen in instanties of partijen dan heeft men ongeveer evenveel vertrouwen in een speciaal loket van de gemeente als in een bekende lokale aannemer of de eigen energieleverancier. In een bekende landelijke aannemer of een keten als Ikea of Gamma heeft men het minste vertrouwen.

Er is ook een aantal eigenaren (17%) dat juist het minste vertrouwen in de gemeente heeft. Dit zijn relatief vaak laag opgeleiden en eigenaren in de leeftijdscategorie 45 tot 60-jaar.

> **Financiering via OZB verhoging wordt positief ontvangen**

Afhankelijk van de achtergrond en (financiële) mogelijkheden hebben eigenaren verschillende voorkeuren ten aanzien van het bedrag dat men wil investeren in en de financieringsregeling. Tot 60 jaar heeft investeren in een totaalpakket van 5.000,- met een energiebesparing van 30% de voorkeur. 60-plussers hebben een lichte voorkeur voor een investering van 10.000,- met een energiebesparing van 50%.

Een volledige financiering door de overheid die geheel wordt terugbetaald door OZB verhoging – waarmee de investering met het huis kan worden doorverkocht – vindt men de meest aantrekkelijke subsidie vorm. Huiseigenaren tot 30 jaar hebben een voorkeur voor de subsidievorm waarbij de overheid 25% vergoedt en de huiseigenaar de overige 75% uit eigen middelen betaalt.

> **Energiebesparende maatregelen liefst laten aansluiten bij natuurlijke momenten**

Het moment van renoveren of kopen van een woning is in de ogen van veel huiseigenaren een goed moment om duurzame maatregelen te nemen. Dertig procent zou bij een verbouwing zeker duurzame alternatieven overwegen en 38% waarschijnlijk.

De doelgroep heeft geen duidelijke voorkeur voor het in één keer (31%) of stap voor stap (38%) duurzamer maken van de woning. 15% van de eigenaren kiest voor de optie om pas duurzamer te gaan wonen zo gauw zij besluiten te gaan renoveren of op het moment dat ze een nieuwe huis kopen. In dat geval worden energiebesparende maatregelen bij voorkeur in één keer aangepakt.

> **Zowel keuze tussen volledige ontzorging als onderdelen aanbieden**

Huiseigenaren verschillen erg van elkaar in hun voorkeur voor de wijze waarop energiebesparende maatregelen aangebracht kunnen worden. Dertig procent van de eigenaren, relatief veel Lager opgeleiden en de *energie-onverschilligen* heeft een voorkeur voor volledige ontzorging. Een bijna even grote groep (28%) zou het juist zoveel mogelijk zelf regelen en uitvoeren. Een op drie huiseigenaren kiest hierin een midden positie.

2. Conclusies en aanbevelingen

We vatten hier de belangrijkste conclusies samen en voegen daar een aantal aanbevelingen aan toe.

> **Er is in de markt ruimte voor stimulerende maatregelen/acties.**

Hoewel veel woningen al voorzien zijn van diverse maatregelen is er nog steeds ruimte voor verdere verduurzaming. Veel eigenaren overwegen hun woning verder te verduurzamen. Er is een groep die nog maatregelen kan nemen in termen van isolatie en andere besparende activiteiten. En daarnaast is er nog een wereld te winnen op het terrein van energieopwekkende maatregelen.

> **Consumenten laten zich niet over een kam scheren**

Zoals in vrijwel alle markten het geval is blijkt ook de markt voor verduurzaming tamelijk gedifferentieerd. Zo focussen jongeren meer op het kostenaspect terwijl ouderen meer op verduurzaming en comfort van de woning letten. Over-all gezien is het kostenaspect overigens wel de belangrijkste 'driver' om besparende maatregelen te nemen.

> **Hoogte van de investering blijkt grootste belemmering**

Energiebesparende maatregelen gaan gepaard met flinke investeringen. Dit blijkt nog steeds de grootste belemmering ondanks het feit dat de investering zich veelal terugverdient. Het lijkt er op dat een groot van huiseigenaren kosten voor energiebesparende maatregelen nog ziet als *uitgaven* in plaats van een *investering*.

> **Ondersteuning is vooral gewenst van een betrouwbare bekende**

De consument gaat het liefst af op de adviezen van bekenden uit de eigen omgeving die ervaring hebben met energiebesparende maatregelen. 'Bekend' en 'betrouwbaar' zijn derhalve sleutelwoorden. De gemeente is in dat opzicht enerzijds een heel goede partij omdat die zeker bekend en geen commerciële partij is. Maar daarnaast heeft de gemeente bij een deel van de eigenaren een minder positieve bijklank.

De voorkeur voor 'bekend en betrouwbaar' en 'uit de eigen omgeving' doet vermoeden dat lokale initiatieven op het gebied van energiebesparende maatregelen door de doelgroep positief ontvangen zullen worden.

> **Als de overheid bijdraagt dan het liefst via de OZB**

Energiemaatregelen uitvoeren en dat bekostigen door een verhoging van de OZB is voor de consument een aantrekkelijke optie. Bij pakketkeuze kiest een ruime meerderheid voor de twee middelste opties: € 5.000,- investeren en 30% besparen en € 10.000,- investeren en 50% besparen. We vermoeden hier de werking van het goed, beter, best principe zoals de consument dat ook in de supermarkt kent.

> **Goede timing is essentieel**

Een nieuwe woning of een flinke verbouwing zijn de natuurlijke momenten om ook energiebesparende maatregelen te nemen. Op een dergelijk moment trek je de consument gemakkelijker over de streep dan los van deze momenten.

> **Keuzevrijheid in de uitvoering lijkt een vereiste**

De keuze tussen zelfdoen en (deels) laten doen lijkt ook een belangrijk aspect in het aanbod. De totale groep consumenten is qua voorkeur vrijwel gelijkmatig over deze drie opties verdeeld.

> **Gedifferentieerde aanpak voor succes**

Er moet een modulaire opbouw zijn van het aanbod. En dat betekent ook dat er een modulaire opbouw moet zijn in de communicatie.

3. Resultaten

3.1 Inleiding

In opdracht van de SEV heeft Tangram Advies & Onderzoek een onderzoek uitgevoerd naar de wensen en behoeften van eigenaarbewoners die niet deelnemen aan een vereniging van eigenaren (hierna te noemen: huiseigenaren) met betrekking tot energiebesparende maatregelen. Tevens is onderzocht welke belemmeringen men ervaart en of er behoefte bestaat aan ondersteuning vanuit de gemeente.

Het veldwerk voor dit onderzoek heeft plaatsgevonden in mei 2011 en is uitgevoerd volgende de mixed mode methode: een combinatie van online en telefonisch onderzoek. Het aanvullend telefonisch onderzoek is ingezet om ook groepen te bereiken die minder makkelijk online te benaderen zijn zoals ouderen. Aan het onderzoek hebben in totaal 514 personen meegedaan. De respons is representatief naar leeftijd en geslacht.

Bij de analyse van de resultaten wordt rekening gehouden met de woonsituatie, leeftijd, en opleidingsniveau van deze huiseigenaren en de algemene attitude met betrekking tot energiebesparing, oftewel is men: *energie-onverschillig*, *energie-bewust* of *energie-actief*? Deze typering is gebaseerd op het aantal spaar- of ledlampen dat men heeft.

Tabel 1 Hoeveel spaarlampen telt uw woning ongeveer? (n=514)

Bijna geen / minder dan de helft van mijn lampen is voorzien van spaar- of ledlampen	34%	->	<i>energie-onverschilligen</i>
Meer dan de helft van mijn lampen is voorzien van spaar- of ledlampen	39%	->	<i>energie-bewusten</i>
Overall waar het kan gebruik ik spaar- of ledlampen	27%	->	<i>energie-actieven</i>

De 514 deelnemers aan dit onderzoek zijn allemaal huiseigenaren in de provincie Utrecht die niet deelnemen aan een vereniging van eigenaren (hierna te noemen: huiseigenaren). Deze personen wonen vrijwel allemaal in een tussenwoning, hoekwoning, 2-onder-2-kap of vrijstaande woning. Beneden- of bovenwoningen of flats vallen over het algemeen onder een vereniging van eigenaren en eigenaren van deze woningen komen daarom nauwelijks voor in dit onderzoek.

Tabel 2 In wat voor type woning woont u?

	n	%
Vrijstaand	33	6%
2-onder-1-kap	90	18%
Hoekwoning	87	17%
Tussenwoning	296	58%
Anders	8	2%
Totaal	514	100%

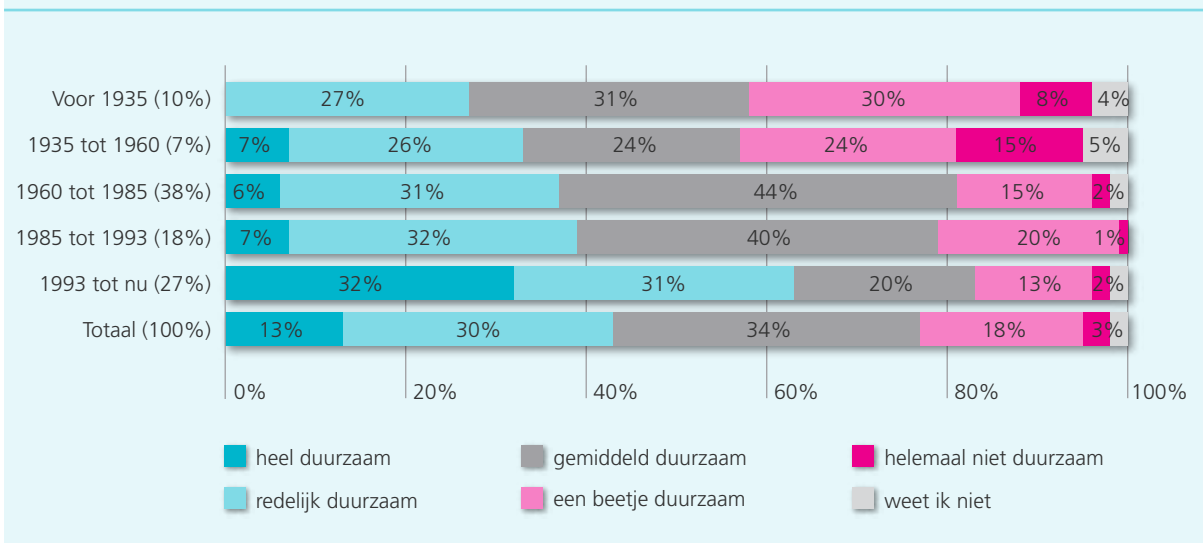
3.2 Aanwezige energiebesparende maatregelen

Drieënveertig procent de onderzochte huiseigenaren kwalificeert de eigen woning als 'redelijk' tot 'heel' duurzaam.

Kijken we naar duurzaamheid dan vallen woningen op basis van bouwjaar in 3 groepen uiteen. Woningen van voor 1960 zijn volgens de eigenaar 'een beetje' of 'helemaal niet' duurzaam. Woningen van 1960 tot 1993 kwalificeert men relatief vaak als 'gemiddeld duurzaam'. Woningen van na 1993 worden over het algemeen duurzaam gevonden.

Figuur 1 Duurzaamheid naar bouwjaar

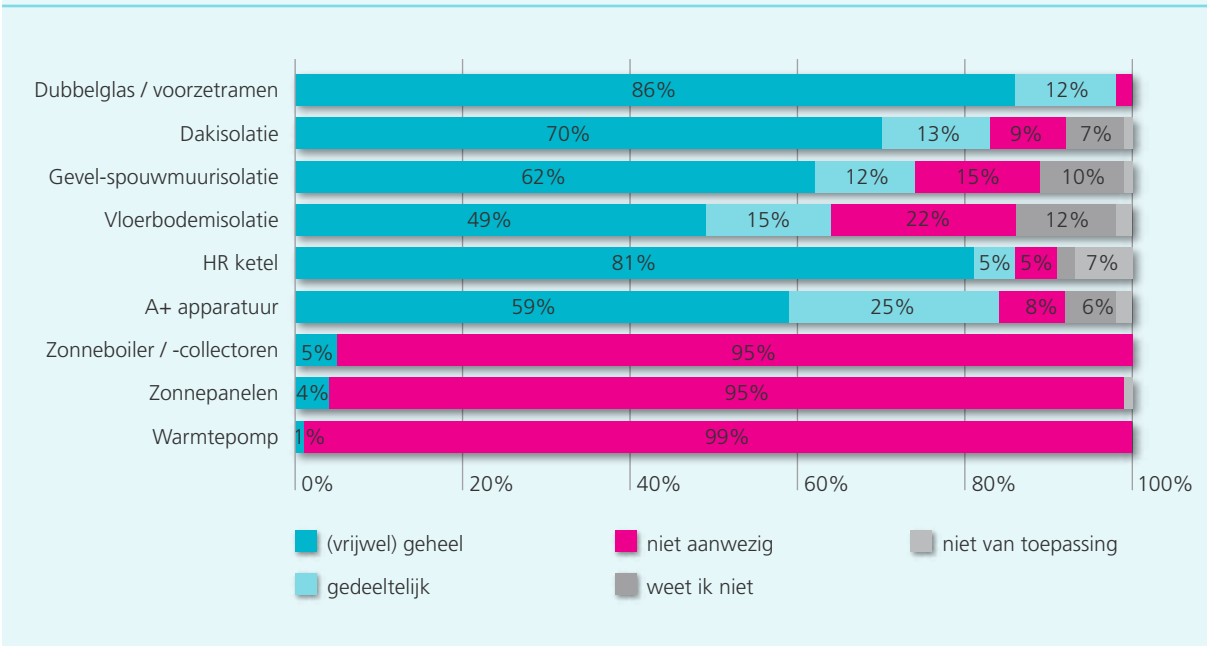
In welke categorie plaatst u uw woning als het gaat om energiebesparing? (n=514)

Huiseigenaren hebben een redelijk goed beeld van de duurzaamheid van de eigen woning als het gaat om energiebesparing. De duurzaamheidskwalificatie die men de eigen woning geeft komt redelijk overeen met de werkelijke aanwezigheid van energiebesparende maatregelen.

Figuur 2 **Aangebrachte energiebesparende maatregelen**

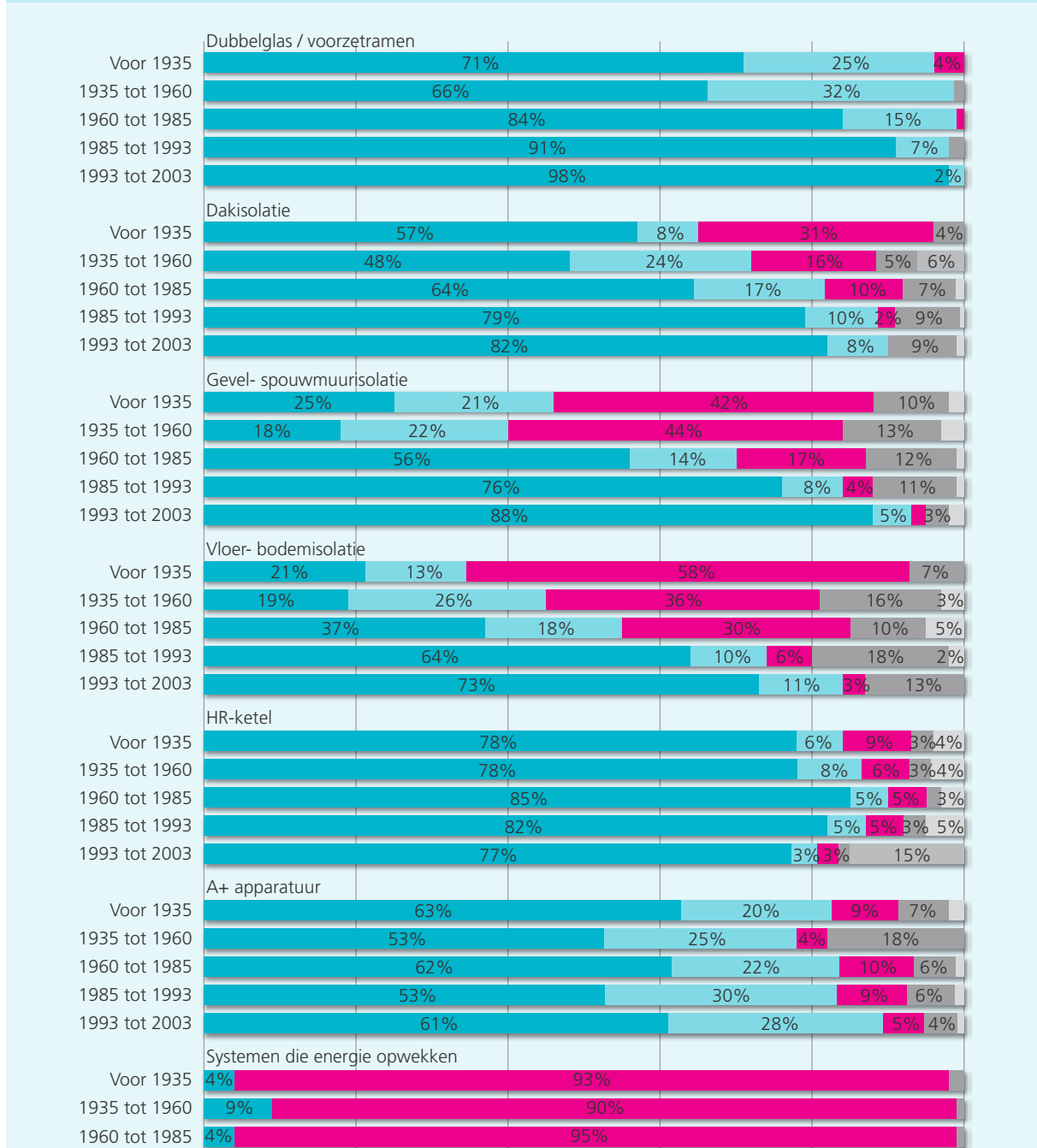
Is uw woning voorzien van maatregelen die energie besparen?

Dubbelglas is de meest algemene energiebesparende maatregel. 86% van de woningen is geheel voorzien van dubbelglas en 12% gedeeltelijk. Systemen die energie opwekken zijn nog een uitzondering en zien we eigenlijk alleen bij nieuwe woningen (zie figuur 1).

Er zijn grote verschillen tussen woningen van voor en na 1960 als het gaat om toepassing van dak-, gevel- en vloerisolatie.

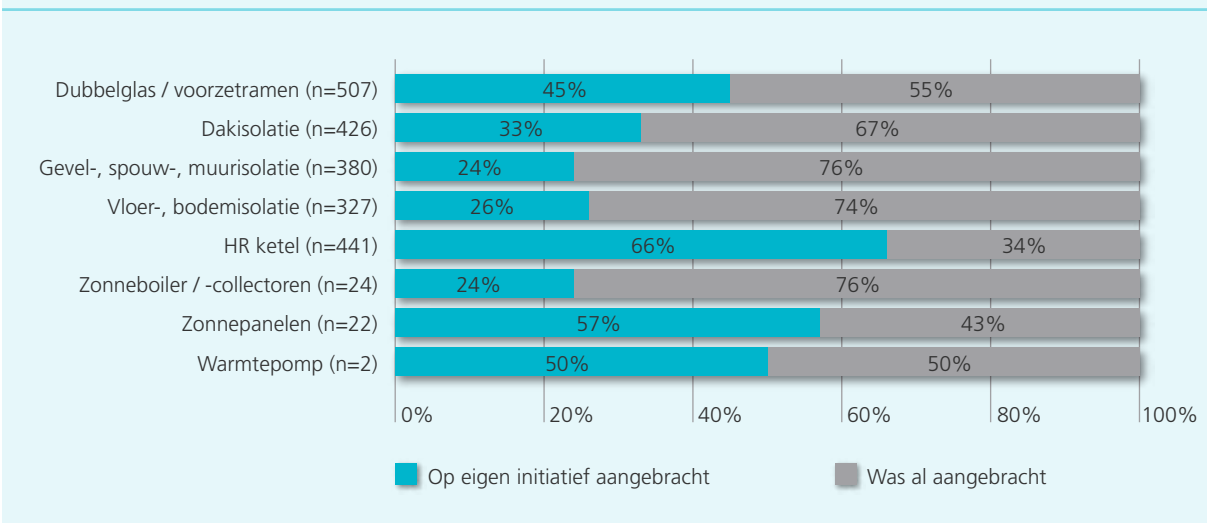
Figuur 3 Energiebesparende maatregelen naar bouwjaar

In de meeste gevallen zijn energiebesparende maatregelen niet door de bewoners zelf aangebracht maar waren deze al in de woning aanwezig op het moment dat de woning gekocht werd. Uitzondering hierop zijn HR-ketels en zonnepanelen. Deze zijn in meerderheid (respectievelijk 66% en 57%) op initiatief van bewoners zelf geïnstalleerd.

Figuur 4 Zelf aangebrachte energiebesparende maatregelen

Welk van deze maatregelen zijn op uw initiatief aangebracht?

Er is geen relatie tussen opleidingsniveau, huishoudentype of woningtype en het wel of niet op eigen initiatief aanbrengen van energiebesparende maatregelen.

Er bestaat wel een relatie met het bouwjaar van de woning. Bij oudere woningen hebben bewoners veel vaker op eigen initiatief energiebesparende maatregelen aangebracht dan bij woningen van na 1993. Zo heeft 72% van bewoners van woningen gebouwd voor 1960 op eigen initiatief dubbelglas geplaatst (bij woningen van na 1993 is dit 18%) en 44% heeft zelf dakisolatie aangebracht (bij woningen van na 1993 is dit 14%).

3.3 Verder verduurzamen van de woning

Iets meer dan de helft (54%) van de onderzochte huiseigenaren denkt wel eens na over het verder verduurzamen van de eigen woning. De algemene attitude met betrekking tot energiebesparing is hierop uiteraard van invloed.

Tabel 3 **Denkt u wel eens na over het (verder) verduurzamen van uw woning?**

	energie-onverschilligen		energie-bewusten		energie-actieven		Totaal	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Ja	75	43%	116	59%	85	61%	276	54%
Nee	99	57%	81	41%	53	39%	233	46%
Totaal	174	100%	197	100%	139	100%	510	100%

De animo voor verduurzamen stijgt met het opleidingsniveau. Veel meer hoger opgeleiden (60%) denken hier wel eens over na dan lager opgeleiden (36%).

Tabel 4 **Denkt u wel eens na over het (verder) verduurzamen van uw woning?**

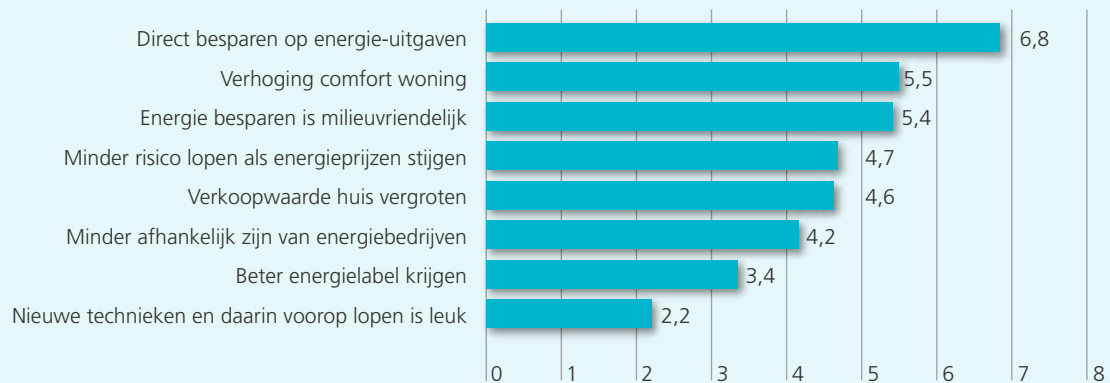
	lager opgeleiden		middelbaar opgeleiden		hoger opgeleiden		Totaal	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Ja	26	36%	117	55%	136	60%	279	54%
Nee	47	64%	97	45%	91	40%	235	46%
Totaal	73	100%	214	100%	227	100%	514	100%

De belangrijkste redenen om te verduurzamen is voor iedereen hetzelfde: Besparen op de energie-uitgaven. Verhogen van het wooncomfort en milieuvriendelijker willen leven komen op de tweede en derde plaats.

Figuur 5 Redenen om te verduurzamen

Belangrijkste reden om huis te verduurzamen op een schaal van 0 tot 8 (n=401)

De bijkomende redenen om te willen verduurzamen verschillen per leeftijdsgroep. Zo staat het verhogen van de verkoopwaarde van het huis bij jongeren op de tweede plaats. Naarmate mensen ouder worden wordt energie besparen vanuit milieuoogpunt steeds belangrijker. Bij 60-plussers staat dit op de tweede plaats. Besparen op de energie-uitgaven staat voor alle leeftijden echter op de eerste plaats.

Tabel 5 Top 3 redenen om te huis te verduurzamen per leeftijdscategorie

	tot 30 jaar	30 tot 45 jaar	45 tot 60 jaar	60 jaar en ouder
1 ^e plaats	Direct besparen op energie-uitgaven	Direct besparen op energie-uitgaven	Direct besparen op energie-uitgaven	Direct besparen op energie-uitgaven
2 ^e plaats	Verkoopwaarde huis vergroten	Verhogen comfort woning	Verhogen comfort woning	Energie besparen is milieuvriendelijk
3 ^e plaats	Verhogen comfort woning	Energie besparen is milieuvriendelijk	Energie besparen is milieuvriendelijk	Verhogen comfort woning

Eenzelfde beeld treffen we aan bij opleidingsniveau. 'Direct besparen op de energie-uitgaven' staat voor zowel laag, midden als hoogopgeleiden op de eerste plaats en 'verhogencomfort woning' komt op de tweede of derde plaats. Bij laagopgeleiden vinden we in de top 3 vervolgens 'minder risico lopen als energieprijzen stijgen'. Bij middenopgeleiden staat 'energie besparen is milieuvriendelijk' op plaats 3 en bij hoogopgeleiden op plaats 2.

Mensen die nog niet bezig zijn met het idee om de eigen woning te verduurzamen lijken, naast voordelen op gebied van besparing en wooncomfort, gevoelig voor het argument dat verduurzamen de verkoopwaarde van de woning vergroot (tabel 6).

Tabel 6 **Top 3 reden om te huis te verduurzamen animo te verduurzamen**

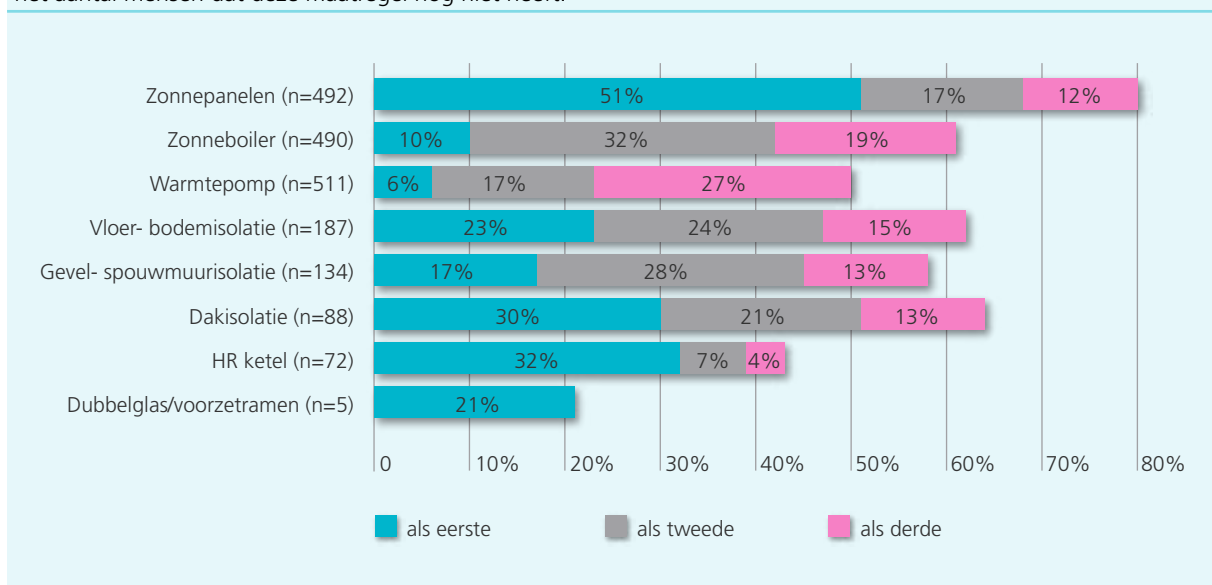
	denkt al wel na over (verder) verduurzamen	denkt nog niet na over (verder) verduurzamen
1 ^e plaats	Direct besparen op energie-uitgaven	Direct besparen op energie-uitgaven
2 ^e plaats	Energie besparen is milieuvriendelijk	Verhogen comfort woning
3 ^e plaats	Verhogen comfort woning	Verkoopwaarde huis vergroten

3.4 Meest populaire energiebesparende maatregelen

Van alle huiseigenaren zonder zonnepanelen, zou de helft (51%) als eerste energiebesparende maatregel zonnepanelen overwegen. Na zonnepanelen zijn een HR-ketel en dakisolatie de meest genoemde eerste keuze.

Figuur 6 **Gewenste energiebesparende maatregelen (indien nog niet aanwezig)**

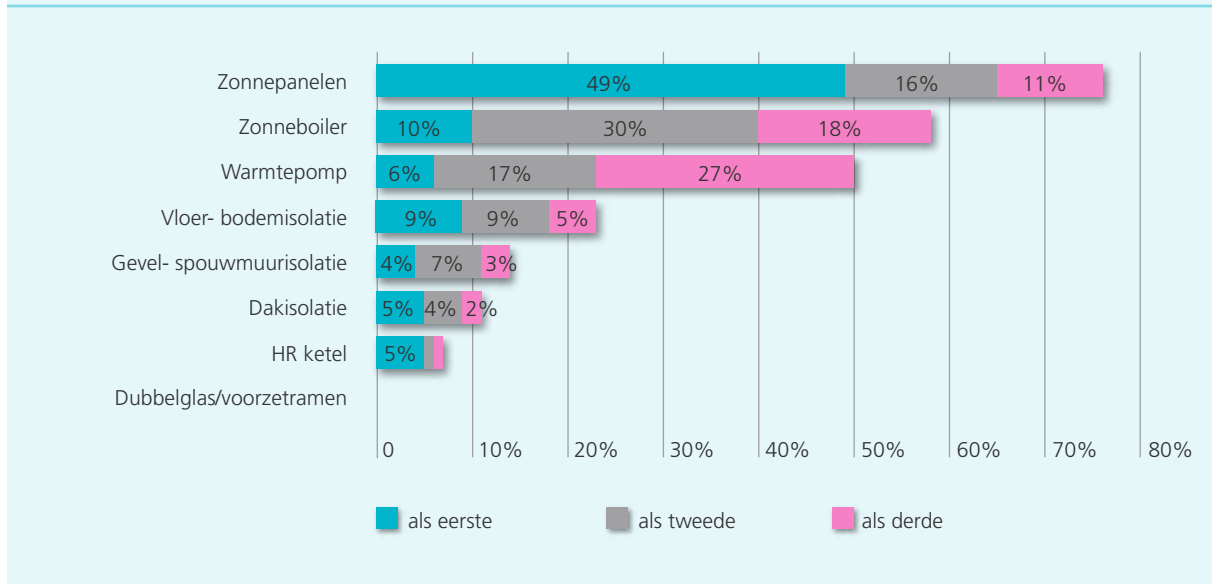
Welke energiebesparende maatregelen zou u als eerste overwegen toe te passen in uw woning? Als percentage van het aantal mensen dat deze maatregel nog niet heeft.

Kijken we naar de absolute markt voor energiebesparende maatregelen dan blijken isolatiemaatregelen veel minder gewenst te zijn. Deze maatregelen zijn in veel woningen al toegepast.

Figuur 7 **Gewenste energiebesparende maatregelen (absoluut)**

Welke energiebesparende maatregelen zou u als eerste overwegen toe te passen in uw woning?

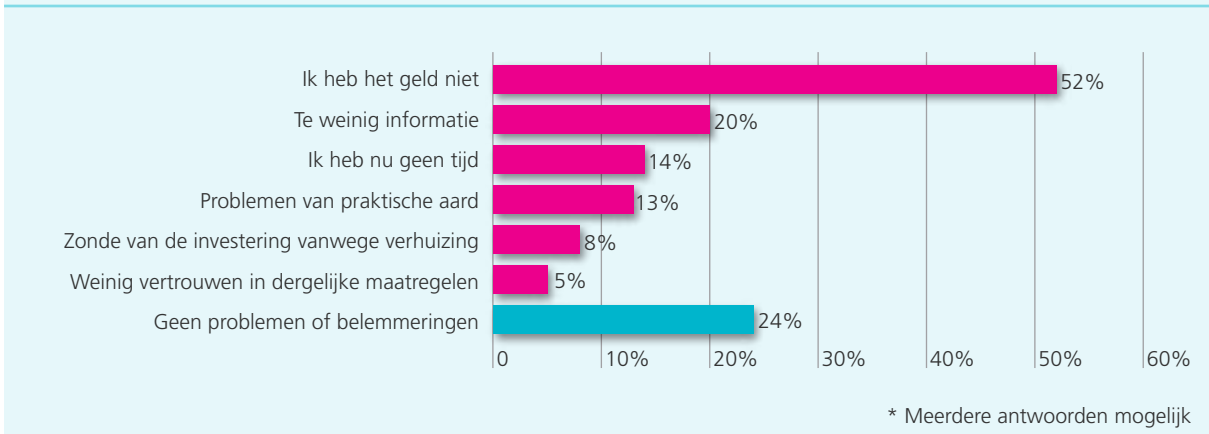
3.5 Belemmeringen bij verduurzamen

Investeren in de duurzaamheid van de woning kost geld. Dat is voor meer dan de helft van de woningeigenaren ook het belangrijkste probleem met betrekking tot het aanbrengen van energiebesparende maatregelen.

Na financiële belemmeringen volgt gebrek aan informatie. Dit vormt voor 20% van de huiseigenaren een belemmering.

Figuur 8 Problemen en belemmeringen bij aanbrengen energiebesparende maatregelen

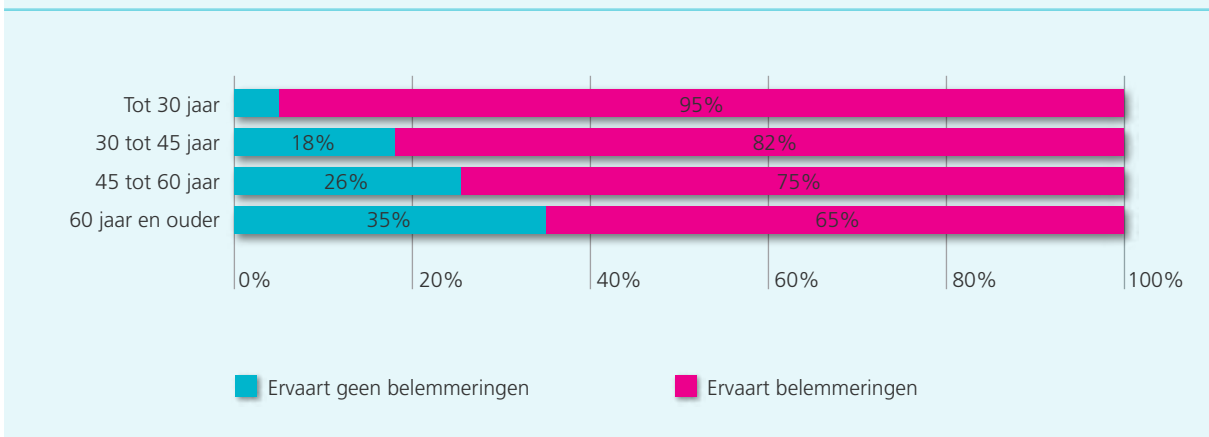
Welke problemen of belemmeringen ziet u als u aan energiebesparende maatregelen denkt? (n=514)

Huiseigenaren tot 45 jaar zien veel vaker belemmeringen dan 60 plussers. Deze belemmeringen spelen met name op het financiële vlak.

Figuur 9 Problemen en belemmeringen bij aanbrengen energiebesparende maatregelen naar leeftijd

Welke problemen of belemmeringen ziet u als u aan energiebesparende maatregelen denkt? (n=513)

18% van alle huiseigenaren heeft wel eens overwogen energiebesparende maatregelen te nemen en heeft dit vervolgens niet gedaan. In de meeste gevallen speelde de investering of terugverdientijd die met de maatregel gemoeid was een belangrijke rol bij het niet uitvoeren van de maatregel. Daarnaast geeft noemt een aantal mensen het beëindigen van de subsidieregeling voor zonnepanelen als reden om van het plaatsen van zonnepanelen af te zien.

3.6 Voorkeur voor stimuleringsmaatregelen

Aan de respondenten zijn 3 verschillende subsidievormen voorgelegd. De subsidievorm die de grootste voorkeur geniet (33% kiest voor deze subsidievorm) is degene waarbij de overheid een energiebesparende maatregelen volledig financiert en waarbij de terugbetaling plaatsvindt door middel van een verhoging van de OZB-belasting.

Tabel 7 **Subsidievormen**

Uiteraard vergen energiebesparende maatregelen een bepaalde investering. De overheid heeft daarom subsidies beschikbaar gesteld. Welke van deze subsidievormen vindt u het meest aantrekkelijk (n=514)?

De overheid financiert dit bedrag volledig en u betaalt in een periode van 20 jaar terug.	17%
De overheid vergoedt u 25% en u betaalt de overige 75% uit eigen middelen.	22%
De overheid financiert dit bedrag volledig. De terugbetaling vindt plaats door d.m.v. een verhoging van de OZB-belasting. Bij verkoop van de woning draagt u de investering daarmee over aan de nieuwe eigenaar.	33%
Weet ik niet	28%
Totaal	100%

Huiseigenaren tot 30 jaar lijken een lichte voorkeur te hebben voor de subsidievorm waarbij de overheid 25% vergoedt en de huiseigenaar zelf de overige 75% uit eigen middelen betaalt. Eén op de drie eigenaren tot 30 jaar (34%) kiest voor deze optie. Terugbetaling via de OZB heeft de voorkeur van 26% van deze groep.

Om te bepalen hoe de doelgroep vanuit kosten-baten oogpunt tegen energiebesparende maatregelen aankijkt, is respondenten de volgende casus voorgelegd:

“Stel de gemeente biedt u een aantal complete pakketten om uw woning te verduurzamen. De gemeente biedt daarbij een rentevrije lening aan als u de kosten zelf niet kunt financieren. Naar welk pakket gaat in eerste instantie uw voorkeur uit?”

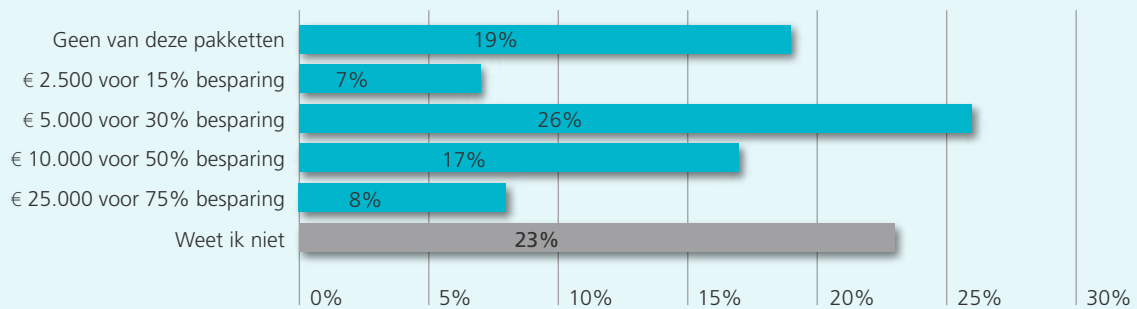
- Pakket 1 kost u 2.500,- en levert 15% energiebesparing op
- Pakket 2 kost u 5.000,- en levert 30% energiebesparing op
- Pakket 3 kost u 10.000,- en levert 50% energiebesparing op
- Pakket 4 kost u 25.000,- en levert 75% energiebesparing op

Huiseigenaren hebben gemiddeld genomen een voorkeur voor pakket 2 dat met een investering van € 5.000,- een energiebesparing van 30% oplevert, gevolgd door pakket 3 (€ 10.000,- en 50% energiebesparing). De energiebesparing die een investering van € 25.000,- oplevert vindt 8% het meest interessant (zie figuur 10).

Pakket 3 heeft vooral de voorkeur van 60-plussers: 24% van deze groep kiest voor deze optie.

Figuur 10 **Voorkeur voor pakketniveau**

Welk van deze pakketten heeft uw voorkeur? (n=514)

De belangstelling voor het duurste pakket is het grootst onder de energie-actieven (11%) en het kleinst bij de *energie-onverschilligen* (6%). Hetzelfde procentuele verschil zien we ook terug tussen laag en hoog opgeleide respondenten.

Tabel 8 **Zonnepanelen-pakket**

Stel ketens als IKEA en Gamma besluiten een compleet 'zonnepanelen-pakket' aan te gaan bieden. Dit pakket kan eventueel ook bij de klant geïnstalleerd worden. Welk van de volgende antwoorden geeft het best uw mening weer? (n=514)

Slecht idee, ik denk niet dat mensen een 'zonnepanelen-pakket' bij dat soort ketens willen kopen	18%
Goed idee, ik denk dat dat soort ketens slimme en goedkope pakketten kunnen samenstellen	65%
Weet ik niet	18%
Totaal	100%

Bijna tweederde van de respondenten vindt het een goed idee als ketens als IKEA en Gamma complete energiebesparende pakketten zouden aanbieden. *Energie-actieven* zijn hier het meest positief over (69% vindt dat een goed idee).

Tabel 9 **Energiebesparende maatregelen in huis**

Stel u heeft besloten om in uw huis energiebesparende maatregelen te nemen. Naar welke werkwijze zou dan in eerste instantie uw voorkeur uit gaan? (n=514)

Ik zoek een partij die alle maatregelen volledig voor mij uitvoert en zo regelt dat ik daar geen omkijken naar heb	30%
Ik zoek per maatregel naar een partij die deze dit het beste kan uitvoeren. Ik denk mee en maak zelf keuzes	32%
Ik voer zoveel mogelijk maatregelen zelf uit en laat alleen het noodzakelijke door een andere partij uitvoeren	28%
Weet ik niet	10%
Totaal	100%

Huiseigenaren verschillen erg van elkaar in hun voorkeur voor de wijze waarop energiebesparende maatregelen aangebracht kunnen worden. Dertig procent zou dit het liefst volledig uitbesteden. Een bijna even grote groep (28%) zou het juist zoveel mogelijk zelf regelen en uitvoeren. Een op drie huiseigenaren kiest hierin een midden positie.

Lager opgeleiden en de *energie-onverschilligen* hebben relatief vaak een voorkeur voor het volledig uitbesteden van de energiebesparende maatregelen (respectievelijk). *Energie-actieven* kiezen eerder voor het zelf regelen en uitvoeren.

Respondenten is een aantal instanties en partijen voorgelegd die kunnen helpen met informatie en voorlichting rondom energiebesparende maatregelen en de tevens een geschikte aannemer en financiering kunnen leveren. Vervolgens is gevraagd in welke partijen of instanties men het meeste vertrouwen heeft. Om ook de weerstand tegen bepaalde partijen boven tafel te krijgen is tevens gevraagd naar de partij waarin men het minste vertrouwen heeft als het gaat om voorlichting, financiering en uitvoering van energiebesparende maatregelen. In figuur 11 zijn beide resultaten tegen elkaar afgezet.

Wat opvalt is dat huiseigenaren het meeste vertrouwen hebben in een bekende die dit traject al eerder met succes heeft doorlopen (32%) en dat er maar weinig mensen daar geen vertrouwen in hebben.

Anders ligt dit in het geval van een speciaal voor dit doel ingericht loket van de gemeente en de eigen energieleverancier. Beide staan op de tweede plaats als het gaat om partijen waar men vertrouwen in heeft (21% heeft hierin het meeste vertrouwen). Tegelijkertijd is er ook een relatief grote groep (respectievelijk 17% en 18%) die deze twee partijen juist het minst vertrouwen.

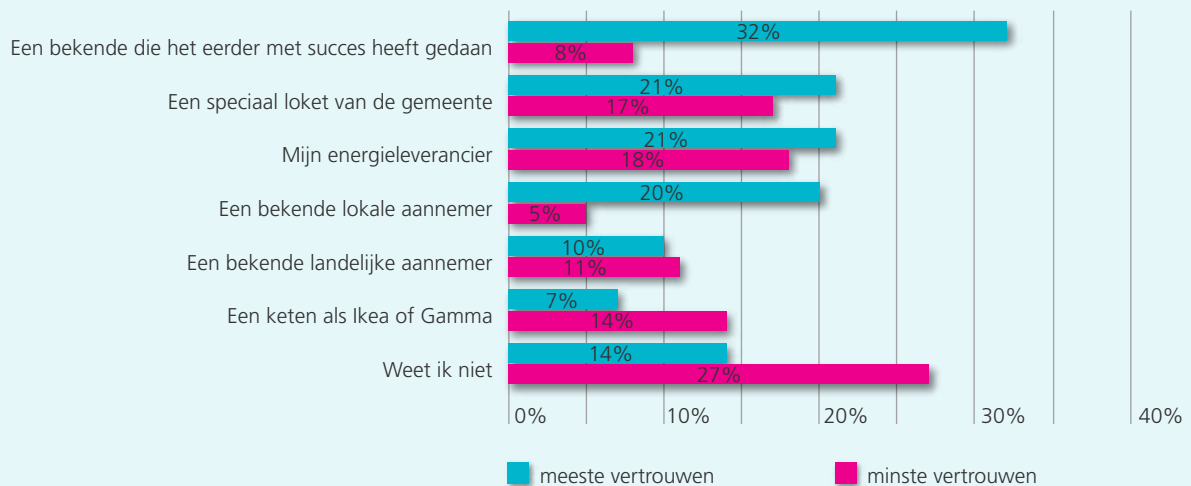
Dit tegenstrijdige beeld ontstaat doordat hoger opgeleiden relatief weinig vertrouwen hebben in de eigen energieleverancier en juist veel in een speciaal loket van de gemeente. Voor laag opgeleiden is dit precies andersom. Deze groep heeft relatief veel vertrouwen in de eigen energieleverancier en juist weinig in een speciaal loket van de gemeente.

Eenzelfde verband zien we ook bij leeftijd. 30 tot 45-jarigen hebben erg weinig vertrouwen in de eigen energieleverancier en relatief veel in het gemeenteloket. 45 tot 60-jarigen hebben juist weinig vertrouwen in de gemeente en relatief veel in de eigen energieleverancier.

Wat dat betreft is een bekende lokale aannemer een betere partij. Een op de vijf huiseigenaren heeft daar het meest en slechts 5% heeft daar het minst vertrouwen in.

Figuur 11 **Vertrouwen en weerstand pakketaanbieders**

Stel onderstaande partijen kunnen u helpen met voorlichting en het uitzoeken wat er moet gebeuren. Ook leveren zij een geschikte aannemer en zoeken zij de beste financiering. In welke partijen heeft u het meeste* en in welke het minste vertrouwen? (n=245)

* Meerdere antwoorden mogelijk

3.7 Energiebesparende maatregelen: alles in één keer of stap voor stap?

Huiseigenaren hebben een lichte voorkeur voor het gezamenlijk met de buurt aanpakken van energiebesparende maatregelen: 49% zou liever samen met de buurt de eigen woning isoleren terwijl 36% dit liever individueel doet.

Tabel 10 Hoe zou u het liefst uw huis duurzamer maken? (n=514)	
Stap voor stap	38%
Alles in één keer als ik het geld daarvoor zou hebben	31%
Stap voor stap, maar pas als ik een nieuw huis koop of besluit te renoveren	6%
Alles in één keer, maar pas als ik een nieuw huis koop of besluit te renoveren	9%
Ik wil mijn huis niet duurzamer maken	9%
Weet ik niet	10%
Totaal	100%

Men heeft een lichte voorkeur voor het stap voor stap duurzamer maken van de woning (38%) boven alles in één keer aanpakken (31%). Een relatief kleine groep (15%) kiest voor de optie om duurzamer te gaan wonen zo gauw zij besluiten te gaan renoveren of op het moment dat ze een nieuwe huis kopen. In dat geval heeft de grootschalige aanpak de voorkeur boven stapsgewijs aanbrengen van energiebesparende maatregelen.

Het moment van renoveren of kopen van een woning is in de ogen van veel huiseigenaren sowieso een goed moment om duurzaam maatregelen te nemen. Dertig procent zou dan zeker duurzame alternatieven overwegen en 38% waarschijnlijk. Ruim een kwart (28%) twijfelt daarover en slechts 3 procent zou (waarschijnlijk) geen duurzame alternatieven overwegen.

3.8 Energiebesparende maatregelen een rendabele investering?

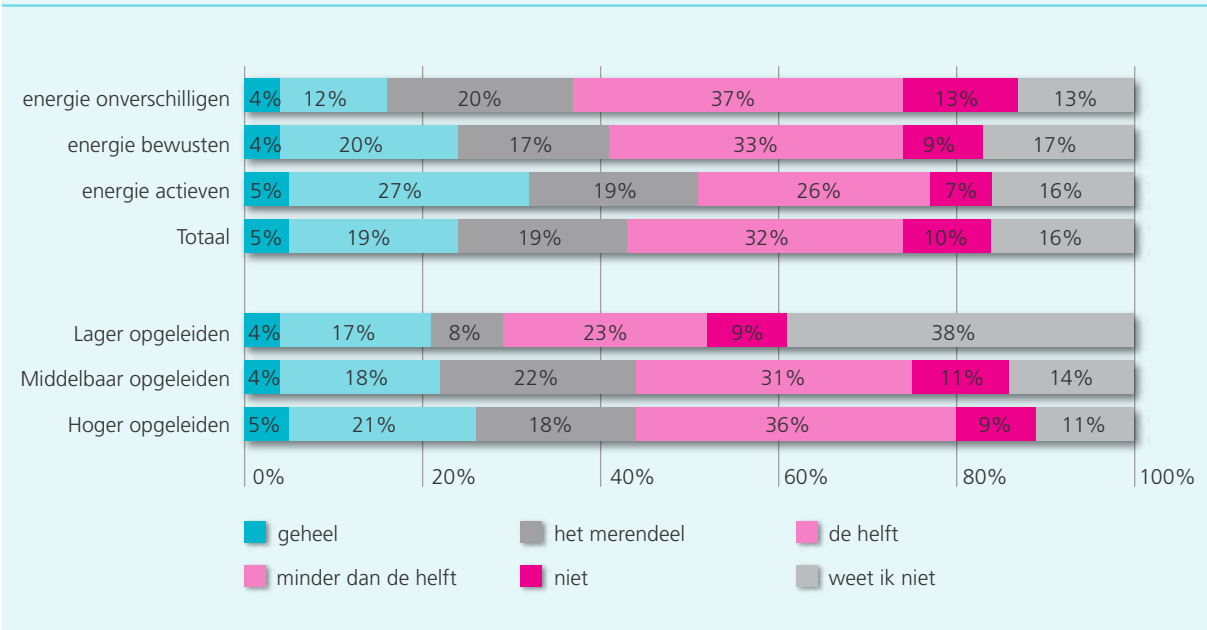
Bijna zestig procent (59%) van alle huiseigenaren vindt het zeer (13%) belangrijk (46%) dat energiebesparende investeringen zich terugverdienen bij de verkoop van de woning. Dit geldt voor jong en oud, hoog en laag opgeleid, duurzaam ingestelde personen als energie onverschilligen.

Tegelijkertijd denkt slechts 24% dat dergelijke investering zich inderdaad (merendeels) terugverdienen (zie figuur 12).

Energie-actieven hebben een wat positiever beeld van de waardevermeerdering van de woning als gevolg van dergelijke investeringen dan *energie-onverschilligen*. Een groot deel van de lager opgeleiden heeft geen goed beeld bij de mate waarin energiebesparende investeringen zich terugverdienen bij de verkoop van de woning.

Figuur 12 **Energiebesparende maatregelen economisch gezien rendabel?**

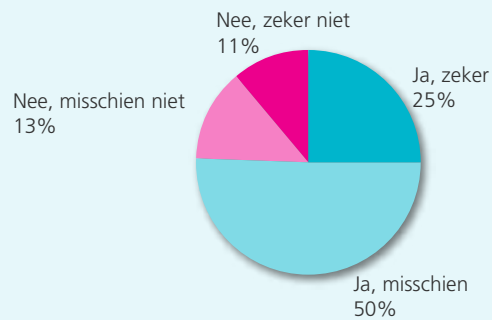
In welke mate denkt u dat energiebesparende investeringen zich terugverdienen bij de verkoop van de woning? (n=514)

De meerderheid (75%) van de eigenaren denkt dat de gemeente de juiste instantie is om het voortouw te nemen bij het duurzamer maken van particuliere woningen. Een kwart is daar zeker van en 50% zegt dat de gemeente misschien wel de juiste instantie is. Hierbij zien we geen verschil tussen leeftijd, opleiding en energie bewustzijn. Belangrijkste overweging daarbij voor het kiezen voor de gemeente is dat het een onafhankelijke partij is zonder winstogmerk. De gemeente kan in die rol informatie verzamelen, adviseren, groot inkopen, financiering/subsidie regelen etc.

Figuur 13 Is de gemeente de juiste instantie voor duurzamer maken particuliere woningen?

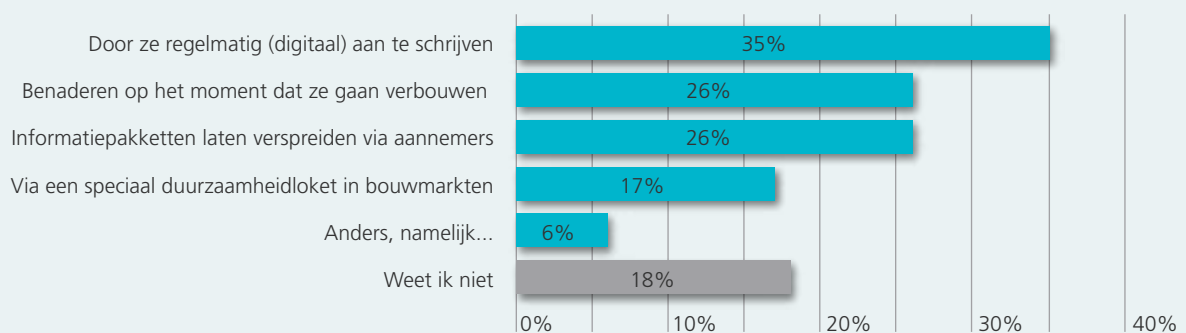
Is de gemeente de juiste instantie om het voortouw te nemen als het gaat om duurzamer maken van particuliere woningen? (n=514)

De doelgroep heeft niet een duidelijke voorkeur voor de wijze waarop ze door de gemeente benaderd zou willen worden. Direct aanschrijven lijkt de voorkeur te hebben. Maar ook contact leggen via uitvoerders van EM of leveranciers spreekt veel mensen aan. Een aantal eigenaren doet zelf de suggestie om ook huis-aan-huiskranten en lokale media in te zetten.

Figuur 14 Wat is voor de gemeente een geschikte manier om huiseigenaren te benaderen?

Stel de gemeente wil huiseigenaren benaderen om het nemen van energiebesparende maatregelen te stimuleren. Wat vindt u een geschikte manier om huiseigenaren te benaderen? (n=514)

* Meerdere antwoorden mogelijk

4. Onderzoekverantwoording

Dit onderzoek is uitgevoerd in de zogenaamde mixed mode methode. Mixed mode onderzoek staat in dit geval voor een combinatie van online en telefonisch onderzoek. Voor een gedeeltelijke telefonische benadering is gekozen om een representatieve steekproef te verkrijgen (ouderen zijn relatief gezien wat minder goed via internet bereikbaar).

Voor het online gedeelte is gebruik gemaakt van een gerenommeerd representatief accespanel. Voor het telefonisch onderzoek is gebruik gemaakt van het KPN telecom bestand. Respondenten konden bij de telefonische benadering aan het onderzoek mee doen indien zij 65 jaar of ouder waren. Uiteindelijk is 5% van de respondenten telefonisch benaderd.

De totale respons van 514 personen is representatief naar leeftijd en geslacht. De representativiteit is vastgesteld door de selectievraag 'bent u eigenaarbewoners buiten een VVE' te stellen na de leeftijds- en geslachtsvraag. De leeftijdsverdeling van eigenaarbewoners buiten een VVE's namelijk onbekend.

Deze steekproefomvang levert bij grote populaties een betrouwbaarheid op van 95% met een maximale afwijking van 4,4%.

Het veldwerk heeft plaatsgevonden in week 19 en 20 van 2011.

Bijlagen

- > *Vragenlijst*
- > *Resultaten*
- > *Antwoorden op open vragen*

1. Vragenlijst

---

1 Wat zijn de vier cijfers van uw postcode

<...>

---

2 Wat is uw leeftijd?

<...>

---

3 Bent u een man of een vrouw?

1. Man
2. Vrouw

---

4 Wat is uw huishoudensamenstelling?

1. Eenpersoonshuishouden
2. Meerpersoonshuishouden zonder kinderen
3. Meerpersoonshuishouden 1 kinderen
4. Meerpersoonshuishouden 2 kinderen
5. Meerpersoonshuishouden 3 kinderen
6. Meerpersoonshuishouden 4 kinderen
7. Meerpersoonshuishouden 5 of meer kinderen

---

5 Wat is uw hoogst voltooide opleiding?

1. Lager onderwijs (basisschool, MAVO, MULO, LBO, VMBO)
2. Middelbaar onderwijs (MBO, HAVO, VWO, HBS, MTS, MMS)
3. Hoger onderwijs (HTS, HBO, WO)

---

6 Hoe woont u?

1. Ik ben huurder
2. Ik ben huiseigenaar buiten een Vereniging van Eigenaren
3. Ik ben huiseigenaar binnen een Vereniging van Eigenaren
4. Ik woon in bij ouders/familie/vrienden
5. Anders

buiten doelgroep

**buiten doelgroep
buiten doelgroep
buiten doelgroep**

---

7 In wat voor type woning woont u?

1. Vrijstaand
  2. 2-onder-1-kap
  3. Hoekwoning
  4. Tussenwoning, rijtjeshuis
  5. Benedenwoning
  6. Bovenwoning
  7. Flat, appartement, maisonnette woning
  8. Woonboot
  9. Een ander soort woning
-

8 Wat is het bouwjaar van uw woning?

1. voor 1935
2. 1935 – 1960
3. 1960 - 1985
4. 1985 – 1993
5. 1993 – 2003
6. 2003 tot nu

9 In welke categorie zou u uw woning plaatsen als het gaat om energiebesparing?**Mijn woning is ...**

1. Helemaal niet duurzaam
2. Een beetje duurzaam
3. Gemiddeld duurzaam
4. Redelijk duurzaam
5. Heel duurzaam
6. Weet ik niet

10 Hoeveel spaarlampen telt uw woning ongeveer?

Ter info: Halogeenlampen zijn geen spaarlampen

1. Ik heb bijna geen spaar- of LED-lampen
2. Minder dan helft van mijn lampen zijn voorzien van spaar- of LED-lampen
3. Meer dan helft van mijn lampen zijn voorzien van spaar- of LED-lampen
4. Overall waar het kan gebruik ik spaar- of LED-lampen
5. Weet ik niet

11 Is uw woning voorzien van maatregelen die energie besparen?

	niet aanwezig	gedeeltelijk	(vrijwel) geheel	niet van toepassing	weet ik niet
Dubbelglas/voorzetramen	☐	☐	☐	☐	☐
Dakisolatie	☐	☐	☐	☐	☐
Gevel- spouwmuurisolatie	☐	☐	☐	☐	☐
Vloer- bodemisolatie	☐	☐	☐	☐	☐
Hoogrendementsketel HR ketel	☐	☐	☐	☐	☐
Energiezuinige wasmachine/ droger (A+ apparatuur)	☐	☐	☐	☐	☐

uitleg toevoegen

Gevelisolatie bevindt zicht aan de binnenzijde of buitenzijde van muur. Spouwisolatie zit tussen de muren (in de spouw)

12 Is uw woning voorzien van systemen die energie opwekken zoals zonnepanelen of een zonneboiler?

1. Ja -> Zonneboiler /zonnecollectoren
Warmtepomp
Zonnepanelen
2. Nee
3. Weet ik niet

13 Uw woning heeft de volgende energiebesparende maatregelen.**Welke van deze maatregelen zijn op uw initiatief aangebracht?**

<alleen maatregelen tonen die geheel of gedeeltelijk aanwezig zijn >

1. Dubbelglas/voorzetramen
2. Dakisolatie
3. Gevel- spouwmuurisolatie
4. Vloer- bodemisolatie
5. Hoogrendementsketel HR ketel
6. Zonneboiler /zonnecollectoren
7. Warmtepomp
8. Zonnepanelen
9. Ik heb nog andere maatregelen aangebracht, namelijk <...>
10. Geen van deze maatregelen

14 Denkt u wel eens na over het (verder) verduurzamen van uw woning?

1. Ja
2. Nee

15.1 als V14=1 of V13=1,2,3,4,5,6,7,8 of 9**Wat zijn voor u de belangrijkste redenen om uw huis te verduurzamen?****Zet de redenen op volgorde van belang**

antwoordcategorieën random aanbieden

1. Verkoopwaarde van het huis vergroten
2. Beter energielabel krijgen
3. Direct besparen op mijn energie-uitgaven
4. Minder risico lopen mochten de energieprijzen gaan stijgen
5. Minder afhankelijk zijn van energiebedrijven/leveranciers
6. Ik houd van nieuwe technieken en vind het leuk om daarin voorop te lopen
7. Energie besparen is goed voor het milieu en het vermindert CO2 uitstoot
8. Het verhoogt het comfort van de woning
9. Weet ik niet

15.2 als niet (V14=1 of V13=1,2,3,4,5,6,7,8 of 9)**Wat zijn voor u de belangrijkste redenen om uw huis niet (verder) te verduurzamen?**

<...>

16 Welke problemen of belemmeringen ziet als u aan energiebesparende maatregelen denkt?

(meerdere antwoorden mogelijk)

1. Te weinig informatie / kennis van dergelijke maatregelen
2. Ik heb weinig vertrouwen in dergelijke maatregelen (ik zie er geen heil in)
3. Problemen van praktische aard (ik weet niet hoe of met wie ik zoiets zou moeten doen)
4. Ik heb het geld niet
5. Ik heb nu geen tijd / ben te druk
6. Zonde van de investering want ik ga verhuizen
7. Ik zie geen problemen of belemmeringen

Als u wilt kunt u hier een toelichting geven bij uw antwoord

<...>

---

17 Welke energiebesparende maatregelen zou u als eerste overwegen toe te passen in uw woning?**Als eerste:****Als tweede:****Als derde:***tweede en derde antwoord niet verplicht**antwoordcategorieën random aanbieden**Alleen tonen wat nog niet in woning aanwezig is*

1. Dubbelglas/voorzetramen
2. Dakisolatie
3. Gevel- spouwmuurisolatie
4. Vloer- bodemisolatie
5. HR ketel
6. Zonneboiler
7. Warmtepomp
8. Zonnepanelen
9. Weet ik niet

Als u wilt kunt u hier een toelichting geven bij uw antwoord

<...>

---

18 Heeft u wel eens overwogen om (andere) energiebesparende maatregelen te treffen, en dit vervolgens niet gedaan?

1. Ja -> **Kunt u aangeven wat u wilde doen en waarom u dat plan niet heeft uitgevoerd?** <...>
2. Nee

---

19 Uiteraard vergen energiebesparende maatregelen een bepaalde investering. De overheid heeft daarom subsidies beschikbaar gesteld.**Welke van deze subsidievormen vindt u het meest aantrekkelijk?**

1. De overheid financiert dit bedrag volledig en u betaalt in een periode van 20 jaar terug.
2. De overheid vergoedt u 25% en u betaalt de overige 75% uit eigen middelen.
3. De overheid financiert dit bedrag volledig. De terugbetaling vindt plaats door d.m.v. een verhoging van de OZB-belasting. Bij verkoop van de woning draagt u de investering daarmee over aan de nieuwe eigenaar.
4. Weet ik niet

---

20 Stel de gemeente biedt u een aantal complete pakketten om uw woning te verduurzamen. De gemeente biedt daarbij een rentevrije lening aan als u de kosten zelf niet kunt financieren.

- Pakket 1 kost u € 2.500,- en levert 15% energiebesparing op
Pakket 2 kost u € 5.000,- en levert 30% energiebesparing op
Pakket 3 kost u € 10.000,- en levert 50% energiebesparing op
Pakket 4 kost u € 25.000,- en levert 75% energiebesparing op

Naar welk pakket gaat in eerste instantie uw voorkeur uit?

1. Geen van deze pakketten
  2. Pakket 1
  3. Pakket 2
  4. Pakket 3
  5. Pakket 4
  6. Weet ik niet
-

-
- 21 Stel ketens als IKEA en Gamma besluiten een compleet 'zonnepanelen-pakket' aan te gaan bieden. Dit pakket kan eventueel ook bij de klant geïnstalleerd worden.**

Welk van de volgende antwoorden geeft het best uw mening weer?

1. Slecht idee, ik denk niet dat mensen een 'zonnepanelen-pakket' bij dat soort ketens willen kopen
2. Goed idee, ik denk dat dat soort ketens slimme en goedkope pakketten kunnen samenstellen
3. Weet ik niet

-
- 22 Stel u heeft besloten om in uw huis energiebesparende maatregelen te nemen.**

Naar welke werkwijze zou dan in eerste instantie uw voorkeur uit gaan?

1. Ik zoek een partij die alle maatregelen volledig voor mij uitvoert en zo regelt dat ik daar geen omkijken naar heb
2. Ik zoek per maatregel naar een partij die deze dit het beste kan uitvoeren. Ik denk mee en maak zelf keuzes
3. Ik voer zoveel mogelijk maatregelen zelf uit en laat alleen het noodzakelijke door een andere partij uitvoeren
4. Weet ik niet

-
- 23 als v14=1 'ja ik denk wel eens na over het verder verduurzamen van mijn woning'**
Stel onderstaande partijen kunnen u helpen met voorlichting en het uitzoeken wat er moet gebeuren. Ook leveren zij een geschikte aannemer en zoeken zij de beste financiering. In welke instantie/partij heeft u het minste vertrouwen?

1. Een speciaal loket van de gemeente
2. Uw energieleverancier
3. Een bekende landelijke aannemer
4. Een bekende lokale aannemer
5. Een keten als Ikea of Gamma
6. Een bekende die het eerder met succes heeft gedaan. Zijn/haar advies en werkwijze volg ik
7. Weet ik niet

-
- 24 als v14=1 'ja ik denk wel eens na over het verder verduurzamen van mijn woning'**
En in welke instanties/partijen heeft u het meeste vertrouwen?

(meerdere antwoorden mogelijk)

antwoord V23 niet tonen

1. Een speciaal loket van de gemeente
2. Uw energieleverancier
3. Een bekende landelijke aannemer
4. Een bekende lokale aannemer
5. Een keten als Ikea of Gamma
6. Een bekende die het eerder met succes heeft gedaan. Zijn advies en werkwijze volg ik
7. Weet ik niet

-
- 25 Stel u wilt uw woning laten isoleren. Pakt u dit liever individueel aan of samen met de buurt?**

1. Liever individueel
  2. Liever gezamenlijk met de buurt
  3. Weet ik niet
-

-
- 26 In welke mate denkt u dat energiebesparende investeringen zich terugverdienen bij de verkoop van de woning?**
1. Geheel
  2. Het merendeel
  3. De helft
  4. Minder dan de helft
  5. Niet
  6. Weet ik niet

-
- 27 In hoeverre is het voor u belangrijk dat energiebesparende investeringen zich terugverdienen bij de verkoop van de woning?**
1. Zeer belangrijk
  2. Belangrijk
  3. Neutraal
  4. Niet zo belangrijk
  5. Helemaal niet belangrijk
  6. Weet ik niet

-
- 28 Hou zou u het liefst uw huis duurzamer maken?**
1. Stap voor stap
  2. Alles in één keer als ik het geld daarvoor zou hebben
  3. Stap voor stap, maar pas als ik een nieuw huis koop of besluit te renoveren
  4. Alles in één keer, maar pas als ik een nieuw huis koop of besluit te renoveren
  5. Ik wil mijn huis niet duurzamer maken
  6. Weet ik niet

-
- 29 Is de gemeente de juiste instantie om het voortouw te nemen als het gaat om duurzamer maken van particuliere woningen?**
1. Ja, zeker
  2. Ja, misschien
  3. Nee, misschien niet
  4. Nee, zeker niet

Als u wilt kunt u hier een toelichting geven bij uw antwoord

<...>

-
- 30 Stel de gemeente wil huiseigenaren benaderen om het nemen van energiebesparende maatregelen te stimuleren.**

Wat vindt u een geschikte manier om huiseigenaren te benaderen?

(meerdere antwoorden mogelijk)

1. Door ze regelmatig (digitaal) aan te schrijven
  2. Benaderen op het moment dat ze mogelijk gaan verbouwen (bij een vergunningaanvraag of het kopen van een woning)
  3. Informatiepakketten laten verspreiden via aannemers
  4. Via een speciaal duurzaamheidsloket in bouwmarkten
  5. Anders, namelijk <...>
  6. Weet ik niet
-

-
- 31 Op het moment dat u uw huis zou renoveren of een nieuw huis zou kopen, overweegt u dan duurzame alternatieven?**
1. Zeker
  2. Waarschijnlijk
  3. Misschien
  4. Waarschijnlijk niet
  5. Zeker niet
  6. Weet ik niet
-

2. Resultaten

Tabel 1 Leeftijd		
	n	%
29 jaar of jonger	43	8%
30 - 44 jaar	165	32%
45 - 59 jaar	164	32%
60 jaar of ouder	141	28%
Totaal	513	100%

Tabel 2 Bent u een man of een vrouw?		
	n	%
Man	268	52%
Vrouw	246	48%
Totaal	514	100%

Tabel 3 Wat is uw huishoudensamenstelling?		
	n	%
1 phh	45	9%
mphh zonder kinderen	206	40%
mphh 1 kind	110	21%
mphh 2 kinderen	102	20%
mphh 3 kinderen	39	8%
mphh 4 kinderen	5	1%
mphh 5 of meer kinderen	8	1%
Totaal	514	100%

Tabel 4 Wat is uw hoogst voltooide opleiding?		
	n	%
Lager onderwijs	73	14%
Middelbaar onderwijs	214	42%
Hoger onderwijs	227	44%
Totaal	514	100%

Tabel 5 In wat voor type woning woont u?

	n	%
Vrijstaand	33	6%
2-onder-1-kap	90	18%
Hoekwoning	87	17%
Tussenwoning	296	58%
Benedenwoning	0	0%
Bovenwoning		
Flat	3	1%
Woonboot		
Anders	5	1%
Totaal	514	100%

Tabel 6 Wat is het bouwjaar van uw woning?

	n	%
Voor 1935	52	10%
1935 tot 1960	36	7%
1960 tot 1985	195	38%
1985 tot 1993	94	18%
1993 tot 2003	89	17%
2003 tot nu	48	9%
Totaal	514	100%

Tabel 7 Mijn woning is ...

	n	%
Helemaal niet duurzaam	17	3%
Een beetje duurzaam	91	18%
Gemiddeld duurzaam	176	34%
Redelijk duurzaam	155	30%
Heel duurzaam	66	13%
Weet ik niet	10	2%
Totaal	514	100%

Tabel 8 Hoeveel spaarlampen telt uw woning ongeveer?

	n	%
Bijna geen spaar- of LED-lampen	44	9%
Minder dan helft spaar- of LED-lampen	130	25%
Meer dan helft spaar- of LED-lampen	197	38%
Overall waar het kan spaar- of LED-lampen	139	27%
Weet ik niet	4	1%
Totaal	514	100%

Tabel 9 Is uw woning voorzien van maatregelen die energie besparen?

	Niet aan- wezig	Gedeel- telijk	(vrijwel) geheel	Niet van toepassing	Weet ik niet	Total
Dubbelglas / voorzetramen	1%	12%	86%	0%	0%	100%
n						514
Dakisolatie	9%	13%	70%	1%	7%	100%
n						514
Gevel- spouwmuurisolatie	15%	12%	62%	2%	10%	100%
n						514
Vloer- bodemisolatie	22%	15%	49%	2%	12%	100%
n						514
HR ketel	5%	5%	81%	7%	2%	100%
n						514
A+ apparatuur	8%	25%	59%	1%	6%	100%
n						514

Tabel 10 Is uw woning voorzien van maatregelen die energie besparen?

	Ja	Nee	Total
Dubbelglas?	99%	1%	100%
	n		514
Dakisolatie?	83%	17%	100%
	n		514
Gevel-spouwmuurisolatie?	74%	26%	100%
	n		514
Vloer-bodemisolatie?	64%	36%	100%
	n		514
HR ketel?	86%	14%	100%
	n		514
Zonneboiler / -collectoren?	5%	95%	100%
	n		514
Warmtepomp?	0%	100%	100%
	n		514
Zonnepanelen?	4%	96%	100%
	n		514
A+ apparatuur?	85%	15%	100%
	n		514

Tabel 11

Is uw woning voorzien van systemen die energie opwekken zoals zonnepanelen of een zonneboiler?

	n	%
Ja	42	8%
Nee	469	91%
Weet ik niet	3	1%
Totaal	514	100%

Tabel 12 Mijn woning is voorzien van de volgende systemen die energie opwekken, namelijk...

	n	%
Zonneboiler / -collectoren	24	56%
Zonnepanelen	21	51%
Warmtepomp	3	6%
Totaal	42	113%

Tabel 13 Welke van deze maatregelen zijn op uw initiatief aangebracht?

	n	%
HR ketel	290	56%
Dubbelglas / voorzetramen	228	44%
Geen van deze	157	31%
Dakisolatie	140	27%
Gevel- spouwmuurisolatie	91	18%
Vloer- bodemisolatie	86	17%
Andere maatregelen, namelijk...	14	3%
Zonnepanelen	13	2%
Zonneboiler / -collectoren	6	1%
Warmtepomp	1	0%
Totaal	514	200%

Tabel 14 Denkt u wel eens na over het (verder) verduurzamen van uw woning?

	n	%
Ja	279	54%
Nee	235	46%
Totaal	514	100%

Tabel 15 Gemiddelde score per reden om huis duurzamer te maken (8=Belangrijkste reden <=> 1=Minst belangrijke reden)

	n	gem.
Verkoopwaarde huis vergroten	389	4.6
Beter energielabel krijgen	378	3.4
Direct besparen op energie-uitgaven	401	6.8
Minder risico lopen als energieprijzen stijgen	384	4.7
Minder afhankelijk zijn van energiebedrijven	382	4.2
Nieuwe technieken en daarin voorop lopen is leuk	364	2.2
Energie besparen is milieuvriendelijk	392	5.4
Verhoging comfort woning	396	5.5

Tabel 16 Welke problemen of belemmeringen ziet u als u aan energiebesparende maatregelen denkt?

	n	%
Ik heb het geld niet	267	52%
Geen problemen of belemmeringen	123	24%
Te weinig informatie / kennis van dergelijke maatregelen	104	20%
Ik heb nu geen tijd	71	14%
Problemen van praktische aard	65	13%
Zonde van de investering vanwege verhuizing	41	8%
Weinig vertrouwen in dergelijke maatregelen	28	5%
Totaal	514	136%

Tabel 17 Welke energiebesparende maatregelen zou u als eerste overwegen toe te passen in uw woning?

	Als eerste	Als tweede	Als derde	Niet gekozen	Total
Dubbelglas?	21%	0%	0%	79%	100%
n					5
Dakisolatie?	30%	21%	13%	35%	100%
n					88
Muurisolatie?	17%	28%	13%	43%	100%
n					134
Vloerisolatie?	23%	24%	15%	38%	100%
n					187
HR ketel?	32%	7%	4%	56%	100%
n					72
Zonneboiler / - collectoren?	10%	32%	19%	40%	100%
n					490
Warmtepomp?	6%	17%	27%	49%	100%
n					511
Zonnepanelen?	51%	17%	12%	20%	100%
n					492

Tabel 18 Heeft u wel eens overwogen om (andere) energiebesparende maatregelen te treffen, en dit vervolgens niet gedaan?

	n	%
Ja	92	18%
Nee	422	82%
Totaal	514	100%

Tabel 19 Welke van deze subsidievormen vindt u het meest aantrekkelijk?

	n	%
De overheid financiert dit bedrag volledig en u betaalt in een periode van 20 jaar terug.	87	17%
De overheid vergoedt u 25% en u betaalt de overige 75% uit eigen middelen.	111	22%
De overheid financiert dit bedrag volledig. De terugbetaling vindt plaats door d.m.v. een verhoging van de OZB-belasting. Bij verkoop van de woning draagt u de investering daarmee over aan de nieuwe eigenaar.	170	33%
Weet ik niet	146	28%
Totaal	514	100%

Tabel 20 Naar welk pakket gaat in eerste instantie uw voorkeur uit?

	n	%
Geen van deze pakketten	96	19%
Pakket 1	37	7%
Pakket 2	136	26%
Pakket 3	87	17%
Pakket 4	41	8%
Weet ik niet	117	23%
Totaal	514	100%

Tabel 21 Welk van de volgende antwoorden geeft het best uw mening weer?

	n	%
Slecht idee, ik denk niet dat mensen een 'zonnepanelen-pakket' bij dat soort ketens willen kopen	90	18%
Goed idee, ik denk dat dat soort ketens slimme en goedkope pakketten kunnen samenstellen	332	65%
Weet ik niet	92	18%
Totaal	514	100%

Tabel 22 Naar welke werkwijze zou dan in eerste instantie uw voorkeur uit gaan?

	n	%
Ik zoek een partij die alle maatregelen volledig voor mij uitvoert en zo regelt dat ik daar geen omkijken naar heb	153	30%
Ik zoek per maatregel naar een partij die deze dit het beste kan uitvoeren. Ik denk mee en maak zelf keuzes	166	32%
Ik voer zoveel mogelijk maatregelen zelf uit en laat alleen het noodzakelijke door een andere partij uitvoeren	142	28%
Weet ik niet	52	10%
Totaal	514	100%

Tabel 23 In welke instantie/partij heeft u het minste vertrouwen?

	n	%
Weet ik niet	66	24%
Een speciaal loket van de gemeente	52	19%
Mijn energieleverancier	48	17%
Een keten als Ikea of Gamma	37	13%
Een bekende landelijke aannemer	29	10%
Een bekende die eerder met succes heeft gedaan.	28	10%
Een bekende lokale aannemer	19	7%
Totaal	279	100%

Tabel 24 In welke instanties / partijen heeft u het meeste vertrouwen?

	n	%
Een bekende die het eerder met succes heeft gedaan.	87	31%
Een speciaal loket van de gemeente	63	23%
Een bekende lokale aannemer	60	22%
Mijn energieleverancier	55	20%
Weet ik niet	34	12%
Een bekende landelijke aannemer	28	10%
Een keten als Ikea of Gamma	19	7%
Totaal	279	124%

Tabel 25 Pakt u dit liever individueel aan of samen met de buurt?

	n	%
Liever individueel	186	36%
Liever gezamenlijk met de buurt	250	49%
Weet ik niet	77	15%
Totaal	514	100%

Tabel 26 In welke mate denkt u dat energiebesparende investeringen zich terugverdienen bij de verkoop van de woning?

	n	%
Geheel	24	5%
Het merendeel	97	19%
De helft	95	19%
Minder dan de helft	164	32%
Niet	50	10%
Weet ik niet	83	16%
Totaal	514	100%

Tabel 27 In hoeverre is het voor u belangrijk dat energiebesparende investeringen zich terugverdienen bij de verkoop van de woning?

	n	%
Zeer belangrijk	64	13%
Belangrijk	236	46%
Neutraal	134	26%
Niet zo belangrijk	40	8%
Helemaal niet belangrijk	11	2%
Weet ik niet	29	6%
Totaal	514	100%

Tabel 28 **Hoe zou u het liefst uw huis duurzamer maken?**

	n	%
Stap voor stap	194	38%
Alles in één keer als ik het geld daarvoor zou hebben	157	31%
Stap voor stap, maar pas als ik een nieuw huis koop of besluit te renoveren	30	6%
Alles in één keer, maar pas als ik een nieuw huis koop of besluit te renoveren	45	9%
Ik wil mijn huis niet duurzamer maken	47	9%
Weet ik niet	40	8%
Totaal	514	100%

Tabel 29 **Is de gemeente de juiste instantie om het voortouw te nemen als het gaat om duurzamer maken van particuliere woningen?**

	n	%
Ja, zeker	129	25%
Ja, misschien	258	50%
Nee, misschien niet	69	13%
Nee, zeker niet	58	11%
Totaal	514	100%

Tabel 30 **Wat vindt u een geschikte manier om huiseigenaren te benaderen?**

	n	%
Door ze regelmatig (digitaal) aan te schrijven	181	35%
Benaderen op het moment dat ze mogelijk gaan verbouwen (bij een vergunningaanvraag of het kopen van een woning)	135	26%
Informatiepakketten laten verspreiden via aannemers	133	26%
Weet ik niet	92	18%
Via een speciaal duurzaamheidloket in bouwmarkten	86	17%
Anders, namelijk...	30	6%
Totaal	514	128%

Tabel 31 **Op het moment dat u uw huis zou renoveren of een nieuw huis zou kopen, overweegt u dan duurzame alternatieven?**

	n	%
Zeker	156	30%
Waarschijnlijk	195	38%
Misschien	104	20%
Waarschijnlijk niet	12	2%
Zeker niet	6	1%
Weet ik niet	41	8%
Totaal	514	100%

3. Antwoorden op open vragen

V13: Ik heb nog andere maatregelen aangebracht, namelijk...

- 18 graden in huis
- Alle spaarlampen. In de keuken energiezuinige waterketel.
- Besparing op het watergebruik
- Eigen systeem van zonnepanelen die verlichting in slaapkamer voorzien van electriciteit, maar niet grote panelen die bij eerdere vraag mogelijk waren bedoelt
- Gedeeltelijke isolatie
- Isolatie verwarming
- Open trap dicht gemaakt en deur naar boven aangebracht om warmte tegen te houden
- Rolluiken voor de ramen (buitenkant)
- Spaarlampen
- Tochtstrippen , plafondisolatie
- Verwarmingsbuisisolatie
- Waterbesparing.
- Zoldervloer geïsoleerd
- Zuinige wasmachine

V15.2:

Wat zijn voor u de belangrijkste redenen om uw huis niet (verder) te verduurzamen?

- Ach warm genoeg en het ventileert goed!
- Alle mogelijkheden zijn reeds benut
- Alles is al goed
- Alles is er al, zou niet weten wat ik nog verder kan doen. HR ketel is niet aanwezig omdat almere stad een warm tapwater aan huis krijgt.
- Alles is gedaan
- Alles zit er al op
- Ben ik n iet mee bezig
- De kosten
- De Kosten
- De kosten
- De kosten daarvan zijn nu niet op te brengen. Daarbij zou ik nu niet weten wat er nog te verduurzamen valt. We zouden het liever uitbouwen.
- Duurder, veel zit al in de servicekosten.
- Duurzaam genoeg
- Er blijft niets meer over
- Er is al genoeg verduurzaamd
- Er kan op dit moment weinig of niets verbeterd worden, het huis is drie jaar oud en goed

- duurzaam.
- Geen financieen ervoor
  - Geen geld
  - Geen geld op het moment
  - Geen idee (3x)
  - Geen idee
  - Geen idee wat ik nog kan doen.
  - Geen liquide middelen voor
  - Geld
  - Geld
  - Geldgebrek
  - Gewoon geen zin in al die toestand
  - Heb geen idee
  - Het huis is in 2010 opgeleverd. Ik ga ervan uit dat dit zo duurzaam mogelijk is gedaan. Het plaatsen van zonnepanelen ed zijn te duur
  - Het is al behoorlijk duurzaam. Kosten staan niet bij baten in verhouding.
  - Het is genoeg zoals het is
  - Het lijkt mij zo duur
  - Huis is al zeer duurzaam
  - Ik denk dat het goed is zo
  - Ik heb een houtskeletwoning en die zijn zo goed geïsoleerd dat ik niet zou weten wat ik er nog aan kan verduurzamen.
  - Ik heb er nog niet over nagedacht, verder zou ik ook niet zo snel weten hoe het verder verduurzaamd zou kunnen worden. Het is al behoorlijk duurzaam.
  - Ik loop niet voorop in deze materie maar ben een volger
  - Ik zet de verwarming alleen aan als ik in een kamer ben, op een lage temperatuur, doe een trui aan, heb geen wasdroger, geen afwasmachine en leef zuinig. Ik heb een hekel aan isolatie en een gebrek aan verse lucht. Het tocht een beetje in mijn huis en dat is gezond.
  - Investeringsgeld is niet aanwezig
  - Is al voldoende gedaan (2x)
  - Is niet mogelijk
  - Is niet nodig (2x)
  - Is niet zo mogelijk
  - Is redelijk duurzaam, bij vervanging is het wel een overweging. Maar op dit moment overwegen we ook of we willen verhuizen, dus nu even geen investering.
  - Is volgens mij al in orde.
  - Kan niet veel meer verduurzamen
  - Kosten
  - Kosten.
  - Mijn huis is duurzaam het is pas 11 jaar oud, dus alles is door de bouw gedaan.

- Niet belangrijk
- Niet echt aan gedacht
- Niet nodig
- Nog niet zo over nagedacht. Kosten zijn niet heel hoog op het moment
- Nooit over nagedacht
- Omdat het al duurzaam genoeg is en ik het geld er niet voor heb om nog meer te doen.
- Omdat het allemaal heel goed geregeld is. Het huis is pas 5 jaar oud. Ik ben ook oud, de huiseigenaar regelt alles voor mij.
- Onnodig
- Ons huis ik vanuit de bouw heel goed geïsoleerd. Ik gebruik nog geen 1000 kubieke meter gas.
- Op dit moment geen geld voor
- Pas 2 jaar oud, veel maatregelen meteen ingebouwd
- Prijs
- Te druk en te duur.
- Te duur (4x)
- Te hoge kosten, voor het terugverdiend is, zijn we weer verhuisd. En te veel gedoe
- Te kostbaar
- Te veel gedoe
- Veel te duur. Huidige materialen voldoen nog. Verder isoleren gaat ten koste van leefklimaat.
- Vind het goed zo
- Vind ik niet nodig
- Volgens mij al duurzaam genoeg + gebrek aan geld
- Volgens mij hebben we het prima voor elkaar. De hoge aanschafkosten van nieuwere apparatuur houd mij ook tegen om dit te doen
- Volledig en zeer goed geïsoleerd; onderhoudsarm
- Weet ik niet
- Weet niet hoe
- Weet niet wat er verduurzaamt kan worden en wat de kosten daarvan zijn.
- Weet niet, niet nodig

V16: Als u wilt kunt u hier een toelichting geven bij uw antwoord.

- Aanschaf is vaak superduur en je haalt de kosten er pas na minimaal 10 jaar uit, het rendement is dus te klein
- Als je alles wilt volgens energiebesparende maatregelen dan moet je veel zo niet alles vervangen/aanpassen en dat gaat veel kosten. Dus, dat kan niet in een keer, daar gaan jaren overheen. Als je een nieuwe wasmachine nodig heb dan let je op energielabel, maar je gaat niet iets vervangen, terwijl het nog niet kapot is.
- Ben nu 65 en denk dus dat ik nog te kort in het huis ga wonen om de kosten eruit te halen
- De investering moet binnen max 10 jaar terug verdient kunnen worden op basis van de

huidige gegevens en niet met een zeer optimistische berekening van een leverancier. Anders is het geld weg gooien.

- De nederlandse regering doet niet goed mee. In Duitsland krijg je een forse subsidie voor energiebesparende maatregelen. Als je stroom terugstopt in het net, dan krijg ook een vergoeding er voor.
- De noodzakelijke maatregelen heb ik al uitgevoerd. Ik ben te oud voor meer maatregelen.
- Doe er voldoende aan volgens mij
- Door zelf te doen is het goedkoper.
- Duurt te lang voordat investering terugverdiend is
- En de terug verdien tijd is erg hoog
- Er loopt een afspraak om mijn vloer te isoleren en de spouwmuur te vullen
- Er zijn energiebesparende maatregelen die best een behoorlijke investering vragen, daarom willen wij eerst alles eens goed bekijken.
- Er zou allen nog een hr ketel geplaatst kunnen worden.
- Financiële onzekerheid
- Geen subsidie voor zonnepanelen geen compensatie voor teuggeleverde energie
- Geen toelichting voor nodig
- Gezondheid
- Heb het huis net gekocht. Geen geld beschikbaar voor uitbreiding van woning
- Heb woning in de verkoop
- Het dak waar de panelen op zouden moeten is niet in de juiste richting. Dit betekent een minimaal rendement, en dus hoge kosten maar waarschijnlijk totaal geen besparing en verbetering van het milieu
- Het duurt te lang om de investering in zonnepanelen terug te verdienen, gezien mijn leeftijd
- Het gaat vooral om vervanging van apparaten die nog goed zijn. Op het moment dat vervanging plaats vindt zullen er energiezuinige apparaten voor in de plaats komen
- Het geld er niet voor over.
- Het zou fijn zijn als gemeenten een voorlichting/informatie rol zouden gaan spelen.
- Ik denk dat meer subsidie bij energiebesparende maatregelen een goede zaak kan zijn.
- Ik heb bijna alles al gedaan om energie te bezuinigen. Wat overblijft geeft te weinig rendement t.o.v. De kosten
- Ik heb het geld niet: hier ligt het aan de hoogte van de investering.
- Ik verwacht binnen een paar jaar naar een kleinere woning te verhuizen.
- Ik verwacht niet dat je de kosten voor de maatregelen binnen een redelijke termijn kan terugverdienen.
- Ik weet niet hoelang ik er blijf wonen. Wij zijn al op leeftijd. Wij hebben het een keer uit laten rekenen, er kwam eruit dat het 10-12 jaar duurde voordat wij de kosten eruit kunnen halen. Misschien zitten wij er na 10-12 jaar niet meer.
- Ik wilde andere dingen aankruisen, maar kon niet meer veranderen, laat staan meerdere dingen kiezen. Ik wilde 2) 3) 4) en 6) aankruisen, maar lukte niet. (7) niet

- Ik woon in een rijksmonument. De monumentenzorg en het bouw/milieu bureau liggen met elkaar overhoop. Officieel mag ik b.v. Geen dubbele ramen hebben(wel gedaan), kan er geen isolatie van de muren/plafonds. Etc.
- Ik zie geen problemen of belemmeringen
- Ik zou best zonnepanelen willen, maar de prijs houdt me tegen
- Ik zou graag zonnepanelen willen hebben maar dan moet eerst de verwarmingsketel aan vervanging toe zijn.
- Ik zou naast een zonneboiler zonnecollectoren aan willen schaffen, maar er is geen goed plaats op mijn dak. Op het garagedak valt schaduw van de boom van onze burens
- Is gewoon prijzig
- Mijn huis is al optimaal geïsoleerd
- Momenteel nog te grote investering t.o.v. De te behalen winst
- Momenteel werkeloos
- Ondanks de subsidie regelingen is het duur om besparende maatregelen te treffen en je moet kennis hebben van de maatregelen
- Op mijn leeftijd denk ik niet dat het voor rendabel kan zijn.
- Over een jaar verhuizen, dan wel volgend huis investeren
- Plus mijn huis is al erg energiezuinig
- Soms lange terugverdientijd waardoor de vraag zich opdiert of e.e.a. Wel rendabel is om uit te voeren
- Subsidie zonnecollectoren twijfel duurt te lang voordat je je geld terug hebt
- Te duur en te weinig subsidie
- Vaak zijn zonneboilers, dubbel glas en isolatie aardig duur.
- Vind het daarnaast vreemd dat energieleveranciers geen vergoeding geven als je zelf energie terug levert aan het net
- Vind het niet nodig in mijn huidige woning. Genoeg is genoeg.
- Waar mogelijk voorzien we het huis in de loop der jaren van energiebesparende maatregelen.
- We hebben al een heleboel gedaan, dus er waren geen belemmeringen.
- Wij hebben al zoveel energiebesparende middelen in ons aangebracht!
- Wil graag zonnepanelen plaatsen, maar deze zijn veel te duur.
- Zie eerder antwoord. Als je bewust en zuinig leeft heb je al die techniek niet zo nodig.
- Zie het nut er niet van in op het moment.
- Zie ook voorgaand antwoord
- Zijn er nog mogelijkheden? Al het mogelijke hebben we al toegepast
- Zou eerst eens willen weten hoeveel het zou verschillen met hoe ik het nu heb
- Zou eventueel zonnepanelen o.i.d willen maar ben nog niet in de gelegenheid geweest om me daarin te verdiepen. Is ook niet iets noodzakelijks. Daarom minder prioriteit
- Zou het heel graag willen maar mij ontbreekt de financiële middelen

V17: Als u wilt kunt u hier een toelichting geven bij uw antwoord.

- Aangezien wij in een groot appartement gebouw wonen kunnen wij niets van bovenstaande toepassen.
- Alle vier overweeg ik ze niet. Niet mogelijk of niet nodig
- Allen niet op mijn lijstje
- Als eerste, de laatste ramen met enkel glas vervangen voor dubbel glas.
- Als wij er het geld voor hadden was het al wel gedaan
- Bij de warmtepomp heb je verder niet zoveel omkijken naar, het is eenvoudig om er gebruik van te maken (qua onderhoud).
- Dat is een droom maar voor ons veel te duur, wij zijn tevreden zoals het nu is.
- Denk de beste weg
- Dit zijn allemaal middelen om energie op te wekken, wat scheelt in de portomonee en goed voor het milieu.
- Eigenlijk alleen de hr-ketel die overige vind ik niet passen bij mijn huidige woning.
- Eigenlijk niet interessant, maar moet hier wat invullen
- Geen mijn huis is al optimaal geïsoleerd en zonne boiler en zonne panelen hebben niets te maken met isolatie. De terugverdientijden zijn te lang voor de levensduur van het technisch product.
- Geen toelichting
- Geen van de drie, economisch niet rendabel
- Geen van deze
- Geen van drie want de eerste heb ik al.
- Heb al een warmtepomp, dus zonneboiler en hr ketel is niet interessant
- Heb geen ketel. Stadsverwarming
- Het heeft geen nut, het is te weinig energiebesparend.
- Ik denk dat dit het meest haalbare (€€€) traject is; rendement is eigenlijk te laag
- Ik heb al een warmtepomp
- Ik heb geen verder interesse in energiebesparing
- Ik heb stadsverwarming dus alleen de stroomvoorziening komt in aanmerking
- Ik heb stadsverwarming dus geen van bovenstaande is volgens mij van toepassing
- Ik moet kiezen maar zou dit niet doen. Woon in een monument waar een groot deel van deze dingen onmogelijk is. En ik heb stadsverwarming.
- Ik vind een paneel op mijn dak niet mooi, vandaar.
- Ik weet niet wat een warmtepomp is, daarom heb ik daar geen keuze voor gemaakt.
- Ik weet niet wat een warmtepomp is.
- Ik wil wel maar heb er geen verstand van en geen geld voor
- Ik woon in een stacaravan, dus het werkt een beetje anders dan in een normaal huis.
- Ik zou dit soort dingen niet gaan aanschaffen.
- Ik zou me er eerst in moeten verdiepen
- Ik zou zonnepanelen bovenaan zetten als de door mij opgewekte stroom (beter) wordt

- betaald als ik die zou leveren aan het net.
- Is een goed plan om te doen
  - Kan alleen nog maar eigen energie gaan opwekken
  - Kan zonder te veel hinder uitgevoerd worden
  - Ketel is geen hr, vloer is niet geïsoleerd
  - Lijkt me het enige nuttige.
  - Maar geen idee in deze opties
  - Stroom heb ik het meeste nodig
  - Theoretisch is het niet haalbaar.
  - Van panelen meer verstand dan van de andere zaken
  - Voor mij hoeft het allemaal niet
  - Wat is een warmte pomp
  - We hebben al een warmtepomp
  - We hebben een plat dak, dat bijna de gehele dag bloot staat aan de zon.
  - We hebben stadsverwarming, dus hr ketel en zonneboiler hebben geen zin
  - We maken gebruik van stadsverwarming dus andere 2 alternatieven gelden niet
  - Weet het niet heb mij daar niet in verdiept
  - Wij hebben geen gas dus een hr ketel is geen optie
  - Zie vorige vraag
  - Zonne energie is bekend warmte pomp minder
  - Zonneboiler t.z.t. Als vervanger voor hr ketel. Zonnepanelen als er een beter rendement is, hoewel ook het aanzien van de woning sterk veranderd.. Warmtepomp ?
  - Zonnepanelen brengen ook geld op aangezien het overschot aan stroom wordt verkocht aan de maatschappij
  - Zonnepanelen zegt mij iets de anderen niet

V18: Kunt u aangeven wat u wilde doen en waarom u dat plan niet heeft uitgevoerd?

- Aan te komen waren veel te ingewikkeld gemaakt
- Aanbrengen zonnepanelen. Prijs t.o.v. Besparing te hoog
- Betere kwaliteit dubbel glas, had echter te weinig rendement
- Dakisolatie aanbrengen. De kosten waren te hoog ten opzichte van de verbetering van de woning
- Dakisolatie en dubbel glas
- Dit is een tijdelijke huis van ons. Derhalve besloten geen vloerverwarming te plaatsen, geen zonneboiler te nemen.
- Dubbel glas in de ene slaapkamer en isolatie bij de ramen; ik heb het geld niet
- Dubbel glas op de eerste verdieping
- Dubbel glas slaapkamers, maar die verwarm ik niet en slaap met de ramen open, heeft dus geen nut
- Dubbel glas, geen geld nog

- Dubbele beglazing aanbrengen, niet gedaan i.v.m. Kosten
- Dubbele beglazing op de eerste verdieping. Vanwege de hoge kosten heb ik dit niet gedaan.
- Een houtkachel, zonnepanelen en dimspotjes in de keuken. We hebben voor de dimspotjes nog geen geschikte spaarlampen gevonden en ledlampjes geven vaak geen voldoende licht. Houtkachel is duur in aanschaf en zonnepanelen volgens mij ook.
- Een total energie module plaatsen. Geluid die dat geproduceert wordt, brandstof kosten
- Financieel onvermogen - weinig steun overheid
- Gebrek aan liquide middelen
- Geen geld
- Geld te weinig
- Geldgebrek
- Gevelisolatie, te duur
- Glasisolatie op de bovenverdieping
- Goed voor milieu
- Het brake even punt lag te ver uit elkaar
- Het was veel te duur.
- Hr-ketel, oude ketel deed het nog.
- Hr glas plaatsen en muren coaten
- Hr ketel gen geld
- Hr ketel incl. Zonneboiler uiteindelijk (nog) niet aangekocht omdat ik er nu niet genoeg geld voor heb.
- Huis in de verkoop gedaan
- Ik heb gedacht aan de bekende zonnepanelen, de reden dat ik dit niet meer heb uitgevoerd is omdat de subsidie hiervoor was vervallen. Een andere reden was dat er een hele heisa erover was in de buurt.
- Ik wilde zonnepanelen aanbrengen, maar door scheiding niet door gegaan.
- Korter douchen
- Kostenplaatje
- Leidingen van de cv isoleren
- Meer zonne panelen, maar is veel te veel geld om ze ooit terug te verdienen!
- Niet rendabel
- Nieuwe hr ketel kopen, wacht op betere mogelijkheden
- Omdat het rendement pas over ruim 10 jaar zichtbaar is
- Overall dubbele beglazing zetten. Ik heb het niet helemaal uitgevoerd vanwege de kosten en laksheid.
- Panelen
- Reflektie achter radiatoren
- Scheiding
- Spouwmuur isolatie; we hebben ooit zo'n speciale scan voor energiebesparing voor je woning (ben de naam een kwijt) laten doen en daarvoor wilde wel spouwmuur isolatie laten

- doen, maar volgens de scan zouden we daar niets mee opschieten in ons huis.
- Spouwmuurisolatie, niet gedaan, vanwege effect op vochtthuishouding
  - Te laag rendement
  - Teduur
  - Verwarmingsbuizen bekleden met zilverfolie isolatiemateriaal
  - Vloeren isoleren
  - Vloerisolatie
  - Vloerisolatie, geen idee hoe je zo iets aanpakt
  - Vloerisolatie, niet gedaan ivm geld
  - Vloerisolatie, niet gedaan omdat je er moeilijk bij kunt, en we vonden de kosten niet opwegen tegen de besparing.
  - Warmtepomp geen ged voor
  - We hebben het wel eens over zonnepanelen gehad, maar het is vrij duur tegenover het rendement
  - Wij zijn al op leeftijd. Wij hebben een keer uit laten rekenen hoelang het duurt voordat wij het bedrag eruit krijgen. Dit duurt ongeveer 10-12 jaar, maar misschien zijn wij er tegen die tijd niet meer.
  - Windenergie, kleine molen voor thuis gebruik. Nog geen financiële informatie over
  - Windmolen
  - Windmolen plaatsen. Geen ruimte aanwezig
  - Zonne panelen geen geld
  - Zonneboiler
  - Zonneboiler, te lange terugverdientijd.
  - Zonnecollectoren. Probleem met financiering
  - Zonnepanelen (2x)
  - Zonnepanelen (2x)
  - Zonnepanelen aan te schaffen (zie eerdere vraag)
  - Zonnepanelen aangevraagd. Nooit meer iets van gehoord.
  - Zonnepanelen gebruikmakend van de subsidie. Geen subsidie meer beschikbaar
  - Zonnepanelen geen subsidie meer te grote oppervlakte lelijk gezicht
  - Zonnepanelen maar toen was de subsidie net op en daarna niet meer gedaan.
  - Zonnepanelen plaatsen, maar niet gedaan vanwege de te lange terugverdientijd
  - Zonnepanelen plaatsen. De subsidie was op (meerdere keren)
  - Zonnepanelen, maar budgetten waren al op
  - Zonnepanelen, maar is nog veel te duur
  - Zonnepanelen, maar lastig met subsidie, kosten zijn te hoog
  - Zonnepanelen, maar uiteindelijk te duur
  - Zonnepanelen, subsidie net afgeschaft
  - Zonnepanelen, subsidie was op
  - Zonnepanelen, te duur

- Zonnepanelen, te duur t.o.v.de looptijd om het terug te verdienen.
- Zonnepanelen, was niet mogelijk via de actie die we aangeboden kregen (greenchoice)
- Zonnepanelen, geen geld
- Zonnepanelen. Foute prijs/kwaliteitsverhouding
- Zonnepanelen: te duur
- Zonnepanelen: te lange terugverdientijd/ helemaal niet terug te verdienen
- Zonnepanelen: terugverdientijd is te lang
- Zonnepanelen; door gebrek aan subsidie wordt het een te hoge investering

V29: Als u wilt kunt u hier een toelichting geven bij uw antwoord.

- Daar willen ze gelijk weer geld voor vangen en ze doen niets
- De gemeente bepaalt de onroerend goed belasting, en een duurzamer woning kan weer invloed op de WOZ waarde hebben. Ook kan de gemeente aanbevelingen doen voor goede installatiebedrijven. Subsidie vind ik echter meer een landelijke aangelegenheid, want daar moet geen verschil in zijn tussen de verschillende gemeenten.
- De gemeente hoeft m.i niet zelf het voortouw te nemen om particuliere woningen duurzamer te maken, maar zou dit wel kunnen faciliteren. Ze zouden een vraagbaak kunnen zijn voor subsidies, betrouwbare adressen kunnen noemen e.d.
- De gemeente is geen commerciële partij.
- De gemeente is voor ieders belang, maar moet daar zelf nog achter komen.
- De gemeente kan je het beste informeren wat handig is om je huis te verduurzamen, zoals spouwisolatie.
- De gemeentebelangen zijn op dit punt misschien niet heel erg aanwezig. De gemeente is constant bezig om meer geld van de burgers te plukken
- De gemeentee kan het zeer zeker stimuleren, maar ios gbeen vakman voor de uijtvoering
- Dicht bij de burgers
- Dit moet van de bewoners zelf uit gaan. Gemeentes moeten bezuinigen.
- Dit zou van de landelijke overheid moeten komen, anders teveel verschil per gemeente.
- Duurt allemaal veel te lang bij de gemeente, als je al antwoorden krijgt
- Een beter collectief als de gemeent het voortouw neemt.
- Euopa dient hierin het voortouw te nemen, waarna de landelijke overheid dit kan afhandelen
- Gemeente in samenwerking met energieleveranciers
- Gemeentelijke apparaten doen hun werk nu al niet goed genoeg
- Gemeentes hebben daar tegenwoordig helemaal geen geld meer voor.
- Heb mij daar niet zo in verdiept
- Heeft er geen direct belang bij
- Het lijkt me dat dit de verantwoordelijkheid is voor de gemeente.
- Hier is al een dergelijk initiatief
- I.v.m. De mogelijkheid tot subsidie
- lcm landelijke overheid

- Iedereen moet zelf kunnen beslissen of en wanneer hij maatregelen wilt nemen. Zodra de maatregelen rendabel zijn (marktwerking) dan zullen meer mensen overgaan op duurzaamheid.
- Ik denk dat de provincie een betere club is
- Ik denk met name dat de maatregelen betaalbaar moeten zijn en een imago campagne verdienen, zodat het hip is om een zonneboiler oid te hebben, net zoals een ipad/ipod/iphone hip is.
- Ik vind dat horen bij de facetten die een woonplaats aantrekkelijker maken voor mensen van buitenaf; het is een manier om je gemeente op de kaart te zetten.
- In alles traag
- In Utrecht dreigt de gemeente nu mensen te gaan verplichten. Dat is een aantasting van het eigendomsrecht en de vrijheid van mensen en daar moet keihard tegen gestreden worden. Als isolatie loont dan gaan mensen het vanzelf doen. Subsidies verpesten de markt en moeten niet worden verstrekt. Zonnepanelen lopen na de afschaffing van de subsidie beter dan daarvoor.
- Indien de gemeente inkoopcombinaties faciliteert.
- Mensen zijn vaak niet op de hoogte van de mogelijkheden
- Moet ieder zijn eigen beslissing zijn en moet niet 'opgedrongen' worden door instanties.
- Niet over nagedacht
- Ook met de meest denkbare goede bedoelingen, kost het meer geld om zaken te regelen, gezien de lasten die de gemeenten toebedeeld krijgen, dit zou een mogelijk bieden, (terecht) om de kosten neer te leggen bij de aanvragers
- Overheid!!
- Per bouwstroom - planmatige aanpak; goedkoper zeker als er ook eigen inbreng [handen uit de mouwen] is
- Slechte ervaring met overheidsinstanties
- Stimulering vanuit de gemeente maakt dat het dichtbij is.
- Suggesties en ideeën zijn altijd welkom.
- Veel te veel ondeskundige mensen, die voor veel te veel geld deskundigheid elders in moeten kopen, hetgeen de prijzen onnodig verhoogd.
- Voordeel van de gemeente is dat zij zelf geen financieel belang hebben bij een goed of slecht resultaat
- Ze moeten wel stimuleren
- Zij kunnen met allerlei subsidies en regeling helpen het betaalbaar te maken, en eventueel zelfs afspraken maken voor groot inkoop en zo kortingen bedingen. Nadeel is dat een gemeente dat dan wel moet willen, en ook de technische knowhow ervoor willen beschikbaar stellen. Daar zit altijd het probleem. Gemeentes willen neit, of hebben de technische knowhow niet en laten zich door duur betaalde consultants het slechtste advies aanpraten dat ze kunnen krijgen.
- Zij kunnen ons het beste erover informeren
- Zo massaal, word je niet meer als particulier gezien maar als nummer

V30: Ik vind een andere manier geschikt om huiseigenaren te benaderen, namelijk...

- Aantrekkelijke aanbiedingen , samenwerking met lokale aannemers(= ook duurzamer) informatie in de plaatselijke weekbladen
- Adverteren in de (lokale) gratis huis-aan-huis-krant
- Bij de aanslagen voor gemeentebelastingen een verwijzing doen en digitaal loket. Plaatselijke krant een verwijzing bij de gemeenteberichten.
- De gemeente moet zich hier niet mee bemoeien. Geen taak van de gemeente.
- Door mensen persoonlijk te benaderen.
- Duurzaam soesterkwartier heeft hier het voortouw al genomen, ontstaan uit particulier initiatief
- Een algemene aanschrijving, dit zou gecombineerd kunnen met de jaarlijkse woz-beschikking.
- Een brief sturen naar huiseigenaren eens in het half jaar
- Geadresseerde post verzenden met informatie hierover.
- Gemeente besteedt de klus zelf aan via eigen aannemer(s) en geeft ook nog subsidies en kortingen als beloning voor de overlast aan de bewoner.
- Gemeentelijke krant
- Goed advies via folder.
- Huis aan huis obv gegevens kadaster (koophuizen)
- Ik vind dat de gemeente zich niet hiermee bezig moet houden.
- In de lokale nieuwsbladen, bij het gemeente-nieuws, plaatselijke krantjes, kabelkrant, etc.
- Informatie duidelijk op de gemeente site plaatsen, en niet zo dat je eerst een uur bezig bent om de juiste plek op de site te vinden
- Informatiefolder door de brievenbus met mogelijkheid verdere informatie aan te vragen
- Informatiepakket verspreiden zonder dat daar door bijv. Een aannemer een financieel belang aan zit
- Locale krant.
- Lokale krant
- Net mee bemoeien die gemeente.... Hebben ze vast weer een fa sleur en pleur voor! Coruptie viert hoogtij dus geen bemoeienis
- Nieuwsbrief, info pakket niet bijde reclamefolders
- Rechtstreeks van de gemeente naar de eigenaren een pakket sturen
- Uitnodigen voor een informatie bijeenkomst
- Via de lokale krant waarin het gemeentenuws gebracht wordt
- Via de streekkranten
- Via huis aan huis reclame of regionale krant mensen hiervan op de hoogte brengen
- Via hun eigen website.
- Voorlichting en vraagbaak op gemeentehuis. Niet via aannemers, dat zijn alleen maar mensen die er veel aan willen verdienen. Of inderdaad via gamma of ikea e.d.

